

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS  
MENŲ FAKULTETAS  
TAIKOMOSIOS DAILĖS IR TECHNOLOGIJŲ KATEDRA

DAIVA URNIEŽIENĖ  
Dailės magistrantūros (specializacija – tekstilė) studentė

**ATSIMINIMŲ INKLIUZAI**  
**MAGISTRO DARBAS**  
**INCLUSIONS OF REMINISCENCES**  
**MASTER'S PROJECT**

Darbo vadovė:  
doc. Salvinija Anikinienė  
Konsultantė:  
lekt. Vilija Lesauskienė

Šiauliai, 2009

## SANTRAUKA

Daiva Urniežienė

### **Atsiminimų inkluzai**

Magistro darbas

Magistro darbo teorinėje dalyje įvairiais aspektais nagrinėti atsiminimai, kaip reiškinys, jų pasireiškimo prielaidos, būdai ir padariniai. Šio reiškinio vizuali kūrybinė interpretacija išreiškiama pasitelkiant metaforišką atsiminimų, kaip žmogaus minčių inkluzų, paralelę.

Pasąmonėje gyvenantys atsiminimai nuolat sujudina kokią nors atminties neuronų ląstelę. Sudirginimas nusigauna iki širdies ir, priklausant nuo ląstelės turinio svarbos, suteikia silpną arba stiprią elektros srovę. Ir čia tuoj pat pradeda veikti sąmonė. Kažkas blankus švysteli pro akis.. Kontūrai ryškėja, išvystame pavidalą, kuris vis greičiau įgauna savo tikrąją formą, spalvą, kvapą. Atgyja jausmai, atsiminimai, kurie suteikia šilumą, vėsą ar rėžiantį šaltį. Atsiminimai įsikūnija į daiktus, pasakytus ir užrašytus žodžius, muziką, filmą ar kažkada seniai užuostą kvapą. Tie sentimentalūs jausmai susimaišę su praeities atsiminimais sugeba mus sustabdyti nuo lėkimo į rutinos glėbį, kuris kartais praryja viską, kas brangu, pasigardžiuodamas kramto mūsų atsiminimus, kuriuos mes per aplaidumą, išsiblaškę, neatidumą paliekame ir nesaugome. O juk pati gamta diktuoja mums, kad būtina saugoti praeitį ir atsiminimus, sukurdama gintarą, kuriame ji įklampina inkluzą – praeities atsiminimų simbolį.

Galima teigti, kad daugeliui šiuolaikinių menininkų kūrybos pagrindas yra asmeniniai praeities atsiminimai, išgyvenimai ir patirtis.

Magistro darbe surinkta ir susisteminta informacija leidžia susidaryti apibendrintą nuomonę apie atsiminimų inkluzijos reiškinį. Pagrindinė darbo idėja paremta gamtos reiškiniais, atmintimi ir jos formų atspindžiais, kurie persikelia į žmonių gyvenimą, jų santykius, bendravimą, jausmus ir grindžiama fiziologinėmis, psichologinėmis ir filosofinėmis teorijomis. Atsiminimai žvelgiant pro meno, filosofijos ir psichologijos prizmę – priemonė vizualiai išreikšti egzistencialistines tiesas. Tradicinių ir šiuolaikiškų tekstilės technologijų derinys padėjo atskleisti atsiminimų sentimentalumą.

Magistro darbo kūrybinė dalis „Atsiminimų inkluzai“ yra reikšminga tuo, kad žiūrovas, žvelgdamas į kolekciją, skatinamas tęsti pradėtą mintį, ieškoti savo atsiminimų inkluzų.

## SUMMARY

Daiva Urniežienė

### **Inclusions of Reminiscences**

Master's Project

In the theoretical part of the Master's Project the reminiscences, as the phenomenon, preconditions, modes and results of its appearance have been researched from various aspects. Visual creative interpretation of this phenomenon is presented through the inclusion.

Reminiscences, living in sub-consciousness, are stirring up certain cells of memory neurons constantly. Irritation reaches the heart and, depending on the significance of the cell substance, produces weak or strong electric power. And here the conscious starts to function immediately. Something featureless is flashing out through the eyes. The shape is showing up, and one can see the form, which takes its apparent shape, colour and odour faster and faster. The emotions, memories, which bring the warmth, coolness or piercing cold, are reviving. Reminiscences materialize in objects, said or recorded words, music, film or the odour smelt sometime long ago. These sentimental emotions mixed with the reminiscences of the past are able to stop us from the tear into embrace of the groove, which sometimes takes down everything which is precious, and is chewing with great relish our memories, which we desolate and do not uphold due to our negligence, distraction, carelessness. While the nature itself dictates us that it is necessary to preserve the past and memories, by creating the amber into which it is sinking the inclusion – symbol of reminiscences of the past.

The thrown up hypothesis had proved out, therefore it is possible to state, that reminiscences as an art objects are not common, though personal reminiscences, empathies and experience of the past are the keystone of the creation for many modern artists.

Conventionalism of textile and combination of modern technologies had helped to reveal the sentimentality of reminiscences. The main conception of the work is based on the memory as natural phenomena and reflections of its forms, which are transferred to the human life, their relationships, communications, emotions, and is substantiated on physiological, psychological and philosophical theories. Reminiscences, when seen through the prism of art, philosophy and psychology – are the tool for visual expression of existential verities.

Information collected and systemized in the Master's Project shall allow to form a summarized view on the phenomenon of the inclusion of reminiscences. The creative part of the Master's Project "Inclusions of reminiscences" is significant, because the spectator is encouraged, while viewing the collection, to proceed with the initiated idea - to look for own inclusions of reminiscences.

## TURINYS

SANTRAUKA .....	2
TURINYS.....	4
ĮVADAS.....	5
1. INKLIUZAI – PRAEITIES INFORMACIJOS SAUGYKLA .....	9
1.1. Inkluzai gamtos būtyje .....	9
1.2 Atsiminimų inkluzijų įvairovė. ....	12
1.2 Atsiminimų inkluzas - langas į praeitį .....	13
2. ATSIMINIMO ATSPINDŽIAI ĮVAIRIUOSE GYVENIMO TARPSNIUOSE.....	13
3. ATSIMINIMŲ INKLIUZIJĄ VIZUALIOJO MENO PASAULYJE. ....	16
4.MAGISTRO DARBO IR KŪRYBINĖS KONCEPCIJOS VIZUALAUS REALIZAVIMO ETAPAI. .....	27
4.1 Darbo koncepcijos vystymas ir meninės vizualizacijos galimybių numatymas. ....	27
4.2 Projektinė – grafinė, maketinė meninės idėjos raiška. ....	33
4.3 Technologinė meninės idėjos raiška. ....	36
4.4 Medžiaginės kūrybinės darbo dalies įvykdymas iš tekstilės medžiagų, ekspozicijos parengimas. ....	39
IŠVADOS.....	41
LITERATŪRA .....	42
PRIEDAI .....	43

## IVADAS

*Lyg lėlę primena plačiai atmerktos akys.  
Jos – giedrios, didelės. Ir žvelgia taip gražiai.  
Blakstienos įtemptos, tarytum strėlės lakios,  
Ir žiba po jomis du vaikiški vyzdžiai.  
Į ką ji žiūri taip? Ir kuo jai stebuklingas  
Šis namas paprastas ir sodo žaluma,  
Ir daržas, kur linksmi darbuojas šeimininkas  
Ir kažką tvarko ten, palinkęs ties žeme.  
Kapojas du gaidžiai. Katė po krūmų lindi,  
Ir šliaužia kartele spurguotas apynys.  
Mergytė žiūri vis. Jos žvilgsny atsispindi  
Pasaulio kontūrai, jo visas turinys.  
Iš tikro pirmąkart ją šitaip sužavėjo  
Pasaulis regimas, lyg burtas nuostabus,  
Ir kaip geri draugai, į sielą jos įėjo  
Šis namas ir beržai, ir sodas, ir dangus...  
Ir daug praeis dienų. Ją aplankys ir laimė,  
Ir sielvartas. Nors bus jai lengva ar sunku,  
Ji tos akimirkos ir prasmę, ir palaimą  
Išsaugos atminty – lig pat žilų plaukų.  
N. Zabolockis*

Inkliuzai - tai prieš milijonus metų sakuose sustingusios fosilijos ir augalai. Saugyklomis virtusių gintaro gabalų vertę lemia ir svarba mokslui, ir estetinės savybės. Gintaro gabalas vertinamas dėl jame esančio inkliuzo, kaip ir sustingę atsiminimai sąmonės gilumoj. Delnais pažarstę prisiminimus, tarsi nuostabaus gintaro gabalą, ištraukiame širdžiai malonų grynuolį, ir prieš akis vėl iškyla ryškūs prisiminimai, atrodo, tai buvo vakar... Inkliuzais virtę prisiminimai, tai tarsi savojo amžiaus tarpsnių liudininkai. Žmogaus gyvenimo tarpsniai: vaikystė, branda, senatvė. Jie padeda suvokti, kad laikas eina, kad jis nestovi vietoje. Žmogaus gyvenime yra trys pagrindiniai gyvenimo tarpsniai. Vaikystėje vaikas pradeda pažinti pasaulį, viskuo domisi. Jaunuolis jaunystėje laiką stumia į priekį, neleidžia jam stabtelėti bent akimirksniui, bijo, kad nieko nesusėdės, nenuveiks, nori kuo greičiau tapti suaugusiu, greičiau pakelti sparnus ir pradėti savarankišką gyvenimą. Bet štai senatvė, tuomet žmogus supranta, koks trumpas yra jam Dievo duotas laikas ir kad jis norėtų pakeisti savo jaunystę, kai

laiko nebrangino ir stūmė jį į priekį... Ir kaip jis norėtų grįžti į vaikystę, kuomet kiekviena diena buvo VIENINTELĖ...

Atsiminimai labai veikia mūsų gyvenimo ir dvasios veiksnius, bei aplinkybes ir sukuria begalę kategorijų. Pasąmoningai atsiminimus grupuojame į malonius ir nemalonius, o pastarieji būna nemalonūs tik trumpą laiką, tai neseniai patirti išgyvenimai, o apgaubti užmaršumo skraiste jie tiesiog pavirsta prisiminimais, kurie įsimezgė į mūsų lemties mezgamą kelią. Praeities gyvenimo etapai, virtę atsiminimais, tai kuras, kuris padeda sukti gyvenimo ratą, o mes, kaip tos voverės, bėgame, sukame ta ratą vis atsigręždami atgal norėdami pasisemti įkvėpimo iš praeities, iš išgyventų jausmų ir problemų. Atimkim iš žmogaus atsiminimus, vadinasi atimsim praeitį. Savo pasirinkta magistro darbo tema noriu atkreipti stebėtojų dėmesį į praeities atsiminimų svarbą. Atsiminimai turtina žmogų ne materialiai, o dvasiškai. Atsiminimų saugojimas ir dalijimasis jais reiškia amžiną gyvenimą, nemirtingumą, taip kaip inkluzai gintaro gabale, jie amžini, o juos prakalbinus, galima sužinoti neįtikėtinų dalykų. Magistro darbo pavadinimas „Atsiminimų inkluzai“ sukelia keleriopas asociacijas. Žinoma, kad svarbiausias elementas kūrybiniame darbe - kūrinio idėja, o jai atskleisti tinka įvairiausias priemonės. Šiuolaikinė tekstilė yra įvairi, sunkiai apibūdinama, tačiau atvira naujoms idėjoms, technologijoms, kaip ir daugelis kitų šiuolaikinių menų, ji griaua tradicinę sampratą apie meninės raiškos formas ir panaudojimo galimybes. Pasirinkta tema reliatyvi, kuri gal kam nors jau kažkur matyta, tačiau savaip nauja ir aktuali.

#### **Magistro darbo problema ir aktualumas:**

Pasąmonėje gyvenantys atsiminimai nuolat sujudina kokią nors atminties neuronų ląstelę. Sudirginimas nusigauna iki širdies ir, priklausant nuo ląstelės turinio svarbos, suteikia silpną arba stiprų elektros srovės impulsą. Ir čia tuoj pat pradeda veikti sąmonė. Kažkas blankus švysteli pro akis. Sustabdome akimirka ir stengiamės įžiūrėti tą „kažką“. Kontūrai ryškėja, išvystame pavidalą, kuris vis greičiau įgauna savo tikrąją formą, spalvą, kvapą. Žvelgiame tolyn arba papurtome galvą. Atgyja jausmai, atsiminimai kurie suteikia šilumą, vėšą ar krečiantį šaltį. Atsiminimai įsikūnija į daiktus, pasakytus ir užrašytus žodžius, muziką, filmą ar kažkada seniai užuostą kvapą. Tie sentimentalūs jausmai, susimaišę su praeities atsiminimais, sugeba mus sustabdyti nuo lėkimo į nežinią, į rutinos glėbį, kuri kartais praryja viską, kas brangu, pasigardžiuodama kramto mūsų atsiminimus, kuriuos mes per aplaidumą, išsiblaškymą, neatidumą paliekame ir nesaugome. O juk pati gamta diktuoja mums, kad būtina saugoti praeitį ir atsiminimus, sukurdamą gintarą, kuriame ji įklampina inkluzą – praeities atsiminimų simbolį.

#### **Darbo objektas:**

Atsiminimai, kaip reiškiny, jų pasireiškimo prielaidos, būdai ir padariniai.

**Darbo tikslas:**

Išanalizuoti magistro darbo temą įvairiais aspektais, akcentuoti atsiminimų išliekamąją vertę, ir sukurti tekstilės plastikos trijų trimačių objektų kolekciją - „Atsiminimų inkluzai“.

**Darbo uždaviniai:**

1. Suformuluoti magistro darbo temą, problemą ir koncepciją.
2. Išanalizuoti pasirinktą temą įvairiais aspektais.
3. Projektuoti pasirinktos temos tekstilės kompozicijas, gaminti maketus.
4. Parinkti temos vizualizacijai tinkamas medžiagas ir technologijas.
5. Įvykdyti kūrybinę magistro darbo dalį iš tekstilės medžiagų ir numatyti ekspozicijos ypatumus.

**Hipotezė**

Mūsų atmintis yra tarsi savita informacijos laikmenos forma, kurioje svarbiausi gyvenime patirti įvykiai, išgyvenimai „įklimpa“ tarsi inkluzai į gintarą. Juos turime saugoti kaip relikvijas, kaip turtą, kuris mus jungia su praeitim, suteikia džiaugsmo dalijantis jomis su aplinkiniais ir praturtina mus dvasiškai. Atsiminimai daugeliui menininkų yra ne tik kūrybos šaltinis, jie gali tapti ir kūrybos objektu.

**Darbo metodika**

Teorinėje magistro darbo dalyje naudojama literatūros šaltinių ir vizualių meninių analogų analizavimo metodika. Kūrybinei idėjai išreikšti naudojamos įvairios tekstilės technologijos: mezgimas rankomis, daigstymas, karpymas, klijavimas, sluoksniavimas ir sublimacija (užrašų ir spalvotų vaizdų perkėlimas ant sintetinio audinio). Projektuojant ir kuriant inkluzus buvo naudojamos ADOBE PHOTOSHOP ELEMENTS 2.0, XnVIEW, ULEAD PHOTO EXSPRESS ir PICASA 2 kompiuterinės programos.

**Rezultatų naujumas:**

Magistro darbo kūrybinė interpretacija išreiškiama pasitelkiant metaforišką atsiminimų, kaip žmogaus minčių inkluzų, paralelę.

**Teorinis darbo reikšmingumas:**

Rinkdama teorinę informaciją magistro darbo tema, sužinojau, kad atsiminimų svarba meniniam įkvėpimui, pasak A. Gaižučio, tai „amžina kūrybinė energija nelyginant malūno akmenys, jei neturi malimui medžiagos, trina ir brūžina vienas kitą, naikindami

patys save“.<sup>1</sup> Šiame darbe surinkta ir susisteminta informacija leidžia susidaryti apibendrintą nuomonę apie atsiminimų reikšmingumą žmogaus gyvenime.

### **Praktinis darbo reikšmingumas:**

Meno kūrinys svarbu ne idealus panašumas, o energija, kurią menininkas suteikia kūriniai kūrybos proceso metu.<sup>2</sup>

Sukurti tekstilės objektai gali būti eksponuojami parodinėse erdvėse. Kadangi jais ne tik reiškiamas kūrinio koncepcija, bet jie yra ir dekoratyvūs, todėl jiems galima surasti atitinkamą ekspozicinę erdvę interjere. Panaudota medžiagų ir technologijų sintezė suteikia galimybę kitiems tekstilės kūrėjams pasisemti idėjų. „Atsiminimų inkluzai“ - kūrinys reikšmingas tuo, jog skatina žiūrovą mąstyti, ieškoti ne tik estetinės, bet ir idėjinės meno kūrinio prasmės.

### **Darbo struktūra:**

Magistro darbą sudaro:

1. Teorinis aprašas (48 psl.), iš jų 31 psl. teorinė analizė, 14 psl. kūrybinio darbo aprašas, 4 psl. 3 priedai. Iš viso panaudota 52 iliustracijų (kūrybinės dalies 32 eskizų vnt., magistro darbo nuotraukų 6 vnt.).
2. Trijų trimačių objektų kolekciją.

---

<sup>1</sup> A.Gaižutis Kurybinė menininko galia. Vilnius 1989. Psl. 112

<sup>2</sup> A.Gaižutis Kurybinė menininko galia//Įkvėpimo reikšmė kuriant meną. Vilnius 1989. Psl. 110



# 1. INKLIUZAI – PRAEITIES INFORMACIJOS SAUGYKLA

## 1.1. Inkluzai gamtos būtyje

Kai Baltijos pakrantėse senovės lietuviai rado pirmuosius gintarėlius, o nagingi meistrai pavertė juos gražiais papuošalais, užgimė saktė apie Lietuvą ir gintarą. Amžių puoselėjama, eidama iš lūpų į lūpas, ši saktė plačiai pasklido, tartum jūros bangos, įgavo, kaip ir pats gintaras, kuo įvairiausių atspalvių. Archeologiniai radiniai atskleidė saktės istorines šaknis. Mokslininkai pažvelgė per „gintaro langą“ į neapsakomai tolimą praeiti. Anot mokslininkų, „gintaro spalvas ir jo skaidrumą įtakojo ištekėjusiuose sakuose įvykusios permainos: iš skaidrių sakų garavę lakieji elementai juose galėjo suformuoti daugybę dujų mikroburbuliukų, kurie sakus „sudrumstė“ (geltonasis gintaras)<sup>3</sup>. Šiam procesui vykstant ypač intensyviai galėjo susidaryti itin daug (iki 1 mln. šių burbuliukų) ir taip susidarė baltasis gintaras. Melsvas gintaro atspalvis atsirado kai į dirvožemyje nukritusius sakus pateko spirito priemaišos. Beje, melsvo atspalvio gintaro randama rečiausiai. Juodasis gintaras susidarė sakams stipriai susimaišius su dirvožemiu, žaliasis - su augalų dalelėmis.

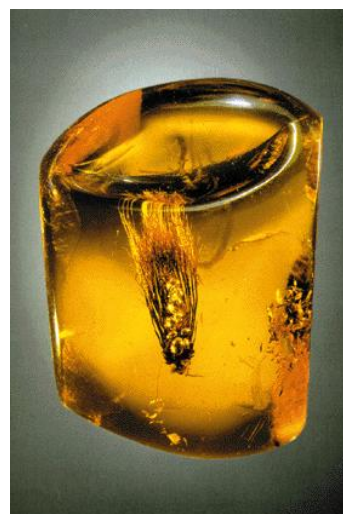
Gintaras visada kėlė žmogui nuostabą. Jau akmens amžiuje skirtingų genčių žmonės nešiojo gintaro amuletus. Jie tikėjo kad šis paslaptingas akmuo saugo nuo piktų dvasių. O vėliau, kai žmogus pradėjo prekiauti, gintarą vertino taip pat brangiai kaip ir auksą. Senovės istorikai teigė, kad maža statulėle iš gintaro yra vertingesnė už vergą. Gintaras pilnas paslapčių ir šiandien. Panašus į akmenį, jis dega, skleisdamas pušies aromata. Jeigu jį trinti į vilną jis žaižaruoja. Kai kurios senosios tautos laikė gintarą užsalusiais saules spinduliais, pakliuvusiais į jūros belaisvę. O senieji graikai laikė gintarą ašaromis trejų seserų, kurios gedėjo savo brolio, nužudyto Dzeuso.

Mūsų dienomis gintaras tebėra egzotiškas ir kainuoja pakankamai brangiai. Bet ypatingą vertę mokslininkams turi tokie gabalėliai kuriose kažkas įkliuvę. Iš šimto gabalėlių viename kažkas turėtų būti, tas kažkas yra maži gyvūnai arba augalai kurie yra vadinami inkluzais. Juos jau studijuoja keletą amžių. Pagal juos yra nustatomas gintaro amžius. Inkluzas [lot. Inclusus - uždarytas, apsuptas], intarpas skaidriame minerale, (dažniausiai bestuburiai, bet išaiškinta ir stuburinių).(Pav. 1 – 2) Juose esantys augalai ir gyvūnai taip užkonservuoti prieš 50 mln. metų. Apie 86% inkluzų sudaro vabzdžiai, apie 12% vorai, 1,5% kiti gyvūnai, 0,5% - augalai. Nustatyta, kad gintaro inkluzuose DNR išliko net per 2 mln. metų.<sup>4</sup> Gintaras nuo seno vadinamas Lietuvos auksu. Skaidriame gintaro gabale sustingę inkluzai traukia ne tik prekeivių, pirkėjų, bet ir mokslininkų dėmesį. Juose prieš milijonus metų užkoduota informacija šiandienos mokslininkams suteikia vis naujų žinių. Gintaro inkluzai – populiariausias ir dėkingiausias paleontologinių tyrimų objektas ne tiek dėl ypatingo liekanų

<sup>3</sup> P. Gudyno, S. Pinkaus knygos „Palangos gintaro muziejus“ Vilnius: „Mintis“, 1974

<sup>4</sup> Palangos gintaro muziejus. Trumpas vadovas po ekspoziciją. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, „Aušra“. 1991

užsikonservavimo būdo, kiek dėl to, kad jos nepaprastai gerai išlikusios. Gintaro inkluzais domimasi, nes augalijos ir gyvūnijos liekanos yra geriausi tolimos geologinės ir biologinės praeities liudytojai. Gintaras - mus pasiekęs gilios praeities žemės istorijos liudininkas. Gintaro „inkluzai“, tai raktas atrakinantis praeities paslapčių skrynią.



1 pav. Palangos gintaro muziejaus eksponatai





2 pav. Palangos gintaro muziejaus eksponatai

## 1.2 Atsiminimų inkliuzijų įvairovė.

Kur, užsukant į visus sąmonės užkaborius, nuvingiuoja mūsų prisiminimai? Į tolimų tolimiausių praeitį – į vaikystę, jaunystę... Nepajėgūs jokie turto vertintojai įvertinti atsiminimų vertės. Niekas nesukrauna tokių turtų, kokius kiekvienas atsinešame iš ten, iš praeito gyvenimo etapo. Tas nuostabasis kraitis, kurį po kruopelytę kruopščiai susirenkame savo gyvenimo tarpsniuose, dažnai šiandien dūla tolimiausioje širdies kertelėje virtę relikvijomis po dulkėmis pasislėpę daiktai, taip niekada ir neištraukti į paviršių... Graudu, bet taip... Atsiminimai numalšina širdies ilgesio troškulį. Yra įvairių būdų prisiminti praeitį. Galima ieškoti po velėna glūdinčių iškasenų, žvilgsniu tyrinėti senovinių pastatų sienas, krebždenti bandant išsiaiškinti ir prisiminti, kas parašyta laiškuose ar pageltusiuose knygų puslapiuose. Tai taip pat atsiminimai žmonių kurie savo išmintį, kūrybą, kaip inkliuzą sustingdė popieriuje užrakinę rašaluota plunksna. O muzika? Ji užburia ir svaigina, ji džiugina ir išspaudžia ašaras, ji suteikia viltį ir įkvepia. Džiaugsmo ir nerimo bei liūdesio dienomis svajinga muzika visada su mumis. Ji pasitinka mus nuo pat pirmųjų mūsų pasirodymo Žemėje dienų motinos lopšine, kai, pirmąsyk paėmus kūdikį ant rankų ir prispaudus prie krūtinės, ji tyliai liūliuoja. Muzika mus lydi visą ilgą ir kartu trumpą gyvenimo kelią. Atsimenu kaip mus supažindino ir užbūrė muzika. Tai ji sujungė Jį ir Ją. Išgirdę Mendelsono valso akordus, atsiminimai šiurpuliukais nubėga per kūną ir įsiskverbę į mūsų vidų suvirpina širdį. Kai kuriuos gyvenimo tarpsnius atsiminti lengviau. Jie tarsi patys žvelgia į mus iš daugybės fotografijų – sustabdytų praeities akimirkų. Žvelgdami į tuos fotopopieriuje atspaustas akimirkas iš senelių, iš tėvų, iš mūsų vaikystės, atsiminimus dėliojame tarsi dėlionę ar mozaiką. Atsiminimai tai praėjęs laikas. Laikas - tai gyvenimo upė. Pradžioje lėta, maža, pažeidžiama, o vėliau vis stiprėjanti ir galiausiai nesuvaldoma. Šiame laike ir gyvename mes, žmonės, kurie visai nesusimąsto apie laiko vertę... „*Laikas taip greit bėga, laikas praeina negrįžtamai! O juk tai brangiausias žmogaus turtas, ir švaistyti jį vėjais – rafinuočiausias išlaidumas.*“ V. S. Moemas

Apie minutės vertę reikėtų paklausti įsimylėjėlių, nekantriai laukiančių susitikimo, apie sekundės vertę išgyvenusio avariją, o apie milisekundės vertę olimpinių žaidynių laimėtojus. Laikas visada lekia, niekada nelaukia mūsų. Juk atrodo, kai kurie iš mūsų dar visai neseniai buvo maži vaikai, o dabar jau yra suaugę. Bet neverta liūdėti, kad kas nors baigėsi. Reikėtų nusišypsoti, kad tai apskritai buvo! Tuo galima mėgautis kaip sena nuotrauka, panorėjus išsitraukti ir pasižiūrėti. Juk malonu prisiminti, nes yra ką prisiminti! O džiaugtis galimybe gyventi verta, nes gal tavo mama vis dar nežino, kaip stipriai ją myli, gal dar nepasakei savo mylimam žmogui, kad džiaugies, jog dievas tau jį dovanojo. Žmogus turėtų branginti savo gyvenimą ir atsiminimus kiekvieną minutę. Bet ar taip yra? Kiek dažnai mes sakome „kada nors“ arba „kurią nors kitą dieną“?.. Nereikėtų atidėlioti nieko, kas suteikia mums džiaugsmo. Kiekviena diena, kiekviena valanda, kiekviena minutė yra ypatinga! Ir mes nežinome, kuri iš jų bus mums paskutinė. Niekada nereikėtų nustoti šypsotis, net kai tau liūdna: kas nors gali įsimylėti

tavo šypsena. Gali būti, kad šiame pasaulyje tu tik žmogus su savo atsiminimais iš praeities ir dabarties, kurių laukia ateitis.

## **1.2 Atsiminimų inkluzas - langas į praeitį**

Nuo pat mąstymo pradžios žmonės stengiasi išsiaiškinti, kodėl mes prisimename matytus, girdėtus, jaustus ar net sapnuotus dalykus. Atsiminimas – atkūrimas to, kas įsiminta. Gali praturtinti mūsų gyvenimą, dovanoti daug laimės ir atvirkščiai – atnešti daug skausmo, nusivylimo, nuoskaudos ar pykčio. Atsiminimų saugojimas yra automatinis procesas, tačiau jis nėra amžinas. Kas skatina, motyvuoja saugoti tuos atsiminimus? Motyvacija – noras dar kartą išgyventi, kadaise patirtų ir išgyventų malonių akimirų. O tuos patirtus išgyvenimus skatina prisiminti daiktai. Aristotelis teigė, kad „Priežasties, kodėl atsimename, reikia ieškoti ne kažkur toli, o sąsajose su tuo, kas panašu, priešinga arba yra čia pat“.<sup>5</sup> Vartant seno nuotraukų albumo lapus ir žvelgiant į nuotraukas kuriose kaip tie inkluzai sustingę brangūs prisiminimai. Kai kurie prisiminimai suteikia džiaugsmo, o kiti gali net pravirkdyti. Bet kokių atveju prisiminimai sukelia kažkokius jausmus, todėl manau, kad reikia retkarčiais pavartyti senus nuotraukų albumus, prisiminti senus draugus, atgaminti iš atminties beišsitrinančius išgyventus jausmus. Prisiminimai - trapus dalykas, jei jų nesaugosi, tai suduš į šipulius, o vėliau juos taip sunku surinkti. Todėl per gyvenimą patirtus prisiminimus reikia saugoti ir viską, kas su jais susiję, nes tai neįkainuojamas turtas. Gyvenimą sudaro retos, pavienės, nepaprastai svarbios akimirkos ir be galo daug intervalų tarp jų per kuriuos mus geriausiu atveju gaubia anų akimirų šešėliai. Meilė, pavasaris, kiekviena graži kadaise girdėta melodija, kalnai, mėnulis jūra – viskas širdžiai kalba tik vieną kartą, jei išvis kada nors prakalba. Juk daugybe žmonių išvis tokių akimirų visai nepatiria ir patys yra tikrojo gyvenimo simfonijos intervalai ir pauzes, sustingę užmaršties inkluzai.

## **2. ATSIMINIMO ATSPINDŽIAI ĮVAIRIUOSE GYVENIMO TARPSNIUOSE**

Žmogiškoji prigimtis, kaip teigė didieji pasaulio mąstytojai yra apdovanota daugelių gebėjimų ir vienas iš tų yra atmintis. Atmintis yra apibūdinama įvairiai: „Britannica“ enciklopedija atmintį apibrėžia kaip procesą, kurio metu žmonės ar kiti gyvūnai užkoduoja, išlaiko ir atkuria informaciją. „Encarta“ enciklopedija nurodo, jog atmintis – tai žmogaus patirties išlaikymas ir atkūrimas, vykstantis jo prote. Asmens tikslus ypač sąlygoja praeities atmintis. Praeities atmintis leidžia kelti tikslus ateičiai. Tai, kas padeda asmeniui suvokti save kaip tapatų sau, yra jo atmintis.<sup>6</sup> Atmintis – tai apibendrinamoji sąvoka, nusakanti beveik visiems psichiniams reiškiniams būdingas funkcijas.<sup>7</sup>

<sup>5</sup> Psichologijos atlasas. Vilnius 2001. Psl. 115

<sup>6</sup> A. Plėšnys Filosofijos įvadas. Vilnius 1996. Psl. 184 – 185.

<sup>7</sup> Psichologijos atlasas I tomas. Vilnius 2001. Psl.105.

Psichologijos žodynas pažymi, jog atmintis sieja žmogaus praeitį su dabartimi ir ateitimi, labai padeda pažinimui, o tuo pačiu ir žmogaus vystymuisi. Atmintis yra vienas iš psichikos procesų, kurios dėka suvokiam save kaip egzistuojančius laiko tėkmėje su praeitimi, dabartimi ir ateitimi. Tai įgyjamos informacijos kaupimas mūsų sąmonėje. Ji apima ir prenatalinį laikotarpį. Tai vyksta net mums neįsisąmoninant, lyg savaime.<sup>8</sup> Atmintis - psichikos procesas, kurio metu ankstesnė patirtis ir informacija įsimenama, laikoma ir vėliau atsimenama.

Atsiminimus apie vaikystę gaivina suaugusio žmogaus ilgesys to vaikystės žavumo, jausmų betarpiškumo ir fantazijos lakumo, kuris, atrodo, atsiranda savaime, be jokių išorinių ir vidinių paskatų. Vaikystė yra gražiausias ir dažnai geriausias žmogaus gyvenimo laikotarpis. Ji kupina emocijų, ieškojimu ir atradimu, neužmirštamam minučių ir įspūdžių. Vaikystė prabėga kaip trumpa akimirka, bet palieka ryškų pėdsaką žmogaus gyvenime. Vaikystės grožį ir tyrumą gražiai perteikė poetas N. Zabolskis eilėraštyje „Vaikystė“, kurį savo knygoje „Vaikystė ir grožis“ pacitavo A. Gaižutis. Savo vaikystę retas mes kuris atsimeiname, bet buvo gera būti mažais, žaisti pievoje su draugais, gėlėmis...Aplink pasaulis atrodė toks beribis, visai kaip dangus. Laiko buvo į valias, galėjom, kiek norėjom, žaisti ir džiaugtis gyvenimu ir dažnai pagaunu save galvojant, kad šaunu, būtų vėl grįžti atgal į vaikystę, pabūti mažu nerūpestingu vaiku, vaiku kuris myli gyvenimą tokį, koks jis yra, pilnas džiaugsmo, apsupti tėvų rūpesčiu ir meile. „Koks tyras, skaidrus ir nuostabus metas, be galo tikintis žmogumi – vaikystė“<sup>9</sup>. Kaip teigė vokiečių ankstyvosios romantikos rašytojas, filosofas Novalis „Vaikai yra viltis“<sup>10</sup>. Todėl turbūt ne vienas prisimeina kaip tėvai dėjo savo viltis ir svajones į mus vaikus ir jautėme tėvų džiaugsmą kai tie lūkesčiai išsipildydavo.

Akimirka kuri gali reikšti daug ar tiesiog šiaip akimirksnis kurį vėliau norėtume prisiminti, bet negalim jį lyg čia arti, bet užmaršties rūkas neleidžia praskleisti savo šleifo ir mes niekaip negalim prisiminti kas buvo, o kita vertus kam „laužyti“ galvą tiesiog atsiverčiame nuotraukų albumą ir skaitom atsiminimų knygą, kuri niekada neatsibos ir kas kart ją atvertus vis naujas pasakas gali sekti. Kad galim kiekvienas turėti tokią brangią knygą, retas kuris susimąsto kam turim būt dėkingi. Anglų mokslininkas ir gamtininkas Foksas Talbotas, kaip Broliai Grimai, sukūrė nuostabų dalyką, tik ne plunksna ir popieriumi, o 1833 metais išradęs pirmąjį fotoaparata. Gerai, kad šiais laikais yra nuotraukos. Jos padeda neužmiršti praeities. Yra nuotrauka, kurioje aš savęs neatpažinau, bet pamačiau kaspinus, suknelę, kuri man buvo pati gražiausia ir dėl kurios gaudavau bart nuo mamos, kai ištepdavau. Prisiminus, tą vaikišką pyktį dabar apima toks juokas, kuris šildo širdį. Juk tik būdamas vaiku gali suprasti, ką reiškia nuoširdus juokas. Ir tie atsiminimai apie vaikystę, neklusnią, bet nuoširdžią, jie liks širdį visada, nors ir galvosim, kad juos pamiršom. Ją primins likę žaislai, nuotraukos kurias mama saugo kaip didžiausią turtą, istoriją, kurią su didžiausiu džiaugsmu pasakos

<sup>8</sup>Psichologijos žodynas. Vilnius 1993. Psl.34

<sup>9</sup> A.Gaižutis. Vaikystė ir grožis. Kaunas 1988. Psl.3.

<sup>10</sup> Psichologijos atlasas II tomas. Vilnius 2002. Psl.289.



savo anūkams kaip pasakas, nes vaikai negali patikėti, kad jo tėvelis ar mama karstės po medžius ar taip pat kaip jis nenorėjo valgyti košės. Reikia išmokti vertinti tai, ką gyvenimas tau davė, kad suprastum, ką gali prarasti. Tai, ką pajutai vaikystėje, jau nebepakeisi, nes gyvenimas eina tik į priekį, o laikrodis tiksi tik į vieną pusę.

Jaunas ir senas nėra pririšti prie vieno kurio nors gyvenimo tarpsnio, bet yra pamatinės psichologinės, biologinės ir sociologinės žmogaus savybės kiekviename laikotarpyje. Jie yra architipiški simboliai, turi daug prasmių. Jaunas žmogus reprezentuoja konkrečius įvaizdžius, pavyzdžiui, kūdikis, saulėtekis, sėkla, Naujieji metai, taip pat abstrakčias idėjas, pavyzdžiui, augimas, pradžia, galimybė, viltis. O senas žmogus reprezentuoja nunokusį vaisių, žemę, derlių, pastovumą, išmintį, istoriją, praeitį. Žmonės yra tiek jauni ir tiek seni, kiek jie leidžia šiems įvaizdžiams ir asociacijoms nuspalvinti jų psichologinį, biologinį ir sociologinį funkcionavimą.

Tiek jaunas, tiek senas turi ir teigiamą ir neigiamą atspalvį, ir savo stiprybę ir savo silpnybę. Jaunas yra gyvastingas, augantis pilnas galimybių, bet taip pat neišsivystęs, neprityręs, išbandytas, pastovus, nors ir gali būti pajėgus, surambėjęs atsilikęs, atitrūkęs nuo gyvenimo. Senėjimas prasideda vaikystėje, o ir senatvėje gali išlikti jaunatviška dvasia. Kiekviename gyvenimo laikotarpyje patiriamas tas kontrastas, kartų priešprieša nesutarimai. Jauniems nepatinka senoliu pamokymai, o pastarieji pyksta ir atsiminimais bei palyginimais, priežodžiais gąsdina. Įstrigusi į atmintį močiutės mėgstamiausias, liaudies išminčių posakis „Kas tėvų neklauso, valgo duoną sausą“. Kiekviename laikotarpyje, o ypač tai išryškėja viduramžyje, reikia sąmoningai pabrėžti kiekvieno to polio teigiamas savybes. Pavyzdžiui gali būti posakis „gyvenimas prasideda keturiasdešimtais metais“ tada, remiantis patirtimis ir išimtimi, žvelgiama į ateities galimybes. *Turtingos dvasios žmogaus gyvenimas panašus į kubą, kurio viena kraštinė-nugyventų metų skaičius, kita-gyvenimiška patirtis, trečia-stiprumas jausmų, kuriuos sukelia patirti įspūdžiai. Kaip tokį sulipinti? Tiesiog viską turėtume daryti pagal savo amžių: kol jauni-mokytis, subrendę-dirbti, o senatvėje turiningai ilsėtis ir pernelyg neskubinti laiko tėkmės. (Jolanta Day).*

Kiekvienas gyvenimo etapas gali būti arba labai malonus, arba ne. Kodėl dažniausiai turi atsitikti kažkas baisaus, kad tik tada pradėtume gyventi ir mylėti gyvenimą? Tik tada pradedame branginti kai prarandame ir bandome prisiminti beišdylančius iš atminties vaizdus. Tai siūlas siejantis mus su praeitimi. Gąsdina pasiutusiai greitai bėgantis laikas. Vaikystė, paauglystė, branda, senatvė savaip žavus kiekvienas gyvenimo tarpsnis ir juos lydintys atsiminimai. Anksčiau raidos psichologija žmogaus raidos tyrimus baigdavo jaunystė, bet dabar kalbama apie viso gyvenimo procesą.<sup>11</sup> Vaikystę keičia paauglystė, šią - jaunystė, po to ateina branda ir galiausiai - senatvė.

Brandos amžiuje labiausiai reiškiasi ne trumpalaikiai pokyčiai, bet paslėptos būsenos, kurios tam tikrame amžiaus tarpsnyje vadinamos tipiškomis. Ankstyvajame brandos etape kuriami

---

<sup>11</sup> Psichologijos atlasas II tomas Vilnius 2002. Psl. 293

gyvenimo pagrindai: tuokiamasi, susilaukiama vaikų, vyrauja kūrybinės nuostatos. Būdamas jaunas ir būdamas esamajame laike net nesusimąstai kaip greit lekia dienos ir kad kiekviena besibaigianti diena nusineša į užmarštį atsiminimus, nors tuo kart jie ir atrodo nereikšmingi, bet praėjus tam tikrai laiko atkarpai tiesiog gaudai praeities prisiminimus, kaip lašus ir bandai surinkti į atsiminimų indą. Tereikia su tuo susitaikyti, anūkai, vaikai, draugai, patirtis ir daugybė prisiminimų - nuostabiausias gyvenimo privalumas. Raukšlės - tavo vidinio pasaulio atspindys. Nuostabu, kai veidą puošia ne pykčio, bet džiaugsmo ir juoko raukšlės kiekviena raukšlė yra labai graži. Kiekviena jų reiškia skirtingą gyvenimo laiką. Pavasariop, jaunystėje, turime veidą tokį, kokį mums davė, o rudeniop, senatvėje, tokį, kokį sukūrėme patys. Raukšlėtas žmogus netgi labai simpatiškas. Mes jau pasiekėme vieną pergalę - atėjome į šį pasaulį ir gyvename. Todėl reikia stengtis tobulėti, imti tai, kas duota, ir gyventi taip, kad senatvėje turėtum ką prisiminti.

### **3. ATSIMINIMŲ INKLIUZIJA VIZUALIOJO MENO PASAULYJE.**

Jau antikoje didieji mąstytojai meną glaudžiai siejo su tikrovės vaizdavimu. Aristotelis teigė, kad „meno kilmė yra susijusi su įgimtu žmogaus polinkiu mėgdžioti, imituoti<sup>12</sup>. Imitavimą Aristotelis suprato ne kaip kopijavimą, o kaip kūrybišką daiktų išvaizdos, žmonių charakterių, jausmų atvaizdavimą. Daiktų ir įvykių vaizdavimas bei jų atpažinimas kūrinyje tarnauja tam, kad suteiktų jausmus.<sup>13</sup> Stebint ir analizuojant šiuolaikinį meną, pamatai, kiek jame yra prisisunkę socialinės refleksijos, agonijos, šaržo, sarkazmo, tapytose drobėse, objektuose ar instaliacijose gausu nekonkretybe prabylančių jausenų: meilės, vilties, neapykantos, neužtikrintumo, skausmo, tyrumo, naivumo, šmaikštumo, trapumo, ryžto, stebėjimo ir stebėjimosi. Savo būsenas menininkai geba paversti estetinėmis kategorijomis, naudodamasi ne manifestacijomis, o tylia įžvalga ir nuoširdumu. Kūrinių autoriai gilinasi į paprastų dalykų esmę, ieško tikrumo toms būsenoms atskleisti. Tampa akivaizdu, jog menas – tai bendravimo su savimi ir aplinkiniais forma, atvirumo siekinys, tiltas, atsispiriantis į kiekviename giliai užslėptus bendrumo poreikius, o kūriniai – nuorodos į kasdienybėje pro akis praleistus dalykus, klaidžiojančius belaikėje erdvėje tarp vakar ir rytoj. Menininkų kūriniai tai savotiški menininko dienoraščiai, kurių turiniai atskleidžia jų, kaip menininkų ir žmonių, vidinę dermę. Tuo pačiu įžvalgumu šiuose dienoraščiuose jie fiksuoja naujus technologinius ar idėjinius bandymus, su tuo pačiu kūrėjo pasitenkinimu šiame gyvenimo rankraštyje tarsi inkliuzus saugo savo vaikystės prisiminimus, praeities išgyvenimus. Drįstu manyti, kad praeities prisiminimų menininkams reikia lyg meditatyvaus sugrįžimo į save. Daugelyje menininkų darbų atsiminimų inkliuzai tampa ledlaužiu, atveriančiu dialogą tarp kūrėjo ir suvokėjo.

---

<sup>12</sup>A. Katalynas Menas ir pažinimas II. Vilnius 1983. Psl. 9

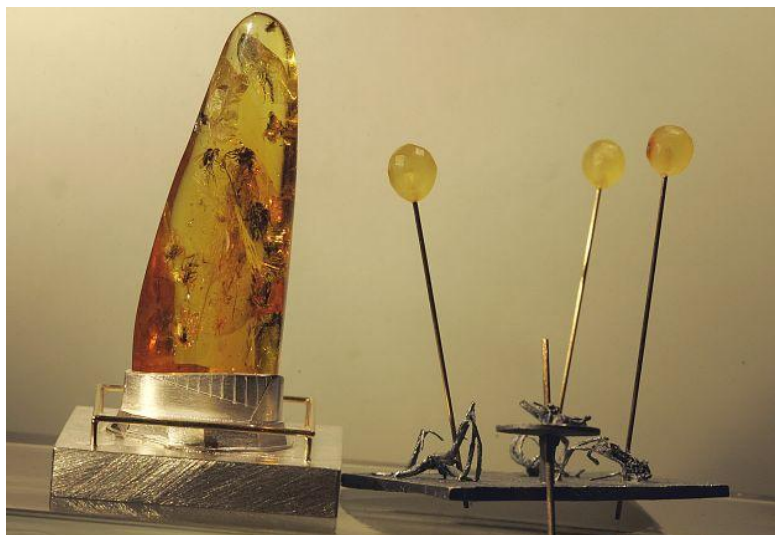
<sup>13</sup>A. Katalynas Menas ir pažinimas II. Vilnius 1983. Psl. 10



Jeigu keliautume laiku iš dabartinio meno praeitin, pamatytume, kad jis turi galias archajines šaknis, tačiau gana jaunus profesionalaus meno ūglius. Meninio eksperimento, autorinių technikų paieškos dažniausiai yra paliekama laisvalaikiui – tarsi savotiškas hobis. Šiomis dienomis supratimas ir požiūris į meną, į meno profesionalumą, labai stipriai pakitęs. Tai turi teigiamos įtakos būsimų kartų kūrybinei erdvei. Apie tai byloja kūriniuose besiskleidžiantis originalus mąstymas, ir plastinės kalbos įvairovė, ir gausios bei įdomios parodos. Atsivėrė langas į meninės įvairovės prisodrintą pasaulį, technologinių bei idėjinių naujovių gausą. Atsirado drąsos ir galimybių tai imti ir naudoti. Menininkams užsidegė žalia šviesa: smalsumas naujovėms, neretai spontaniški, jaunatviško entuziazmo įkvėpti eksperimentai pamažu įgavo konceptualų pavidalą. Pastaruoju metu menai turi labai didelį ryšį tarpusavy. Kaip teigia A. Gaižutis „vieni menininkai pradeda nuo kūrinio visumos, kiti – nuo detalių; vieni nepripažįsta išankstinio kūrinio plano, kiti – turi tam tikras herojų kartotekas, kruopščiai renka istorinę, etnografinę, dokumentinę medžiagą; vieni neblogai suvokia, tiesiog jaučia atskirus kūrybos etapus ir fazes, kiti dirba „apgraibomis“, pamažėl artėdami prie užsibrėžto tikslo“<sup>14</sup>. Ištarus žodžius „sustabdyta akimirka“, pirmiausia įsivaizduojame nuotrauką, tapybos bei grafikos darbus, bet tai juk idealiausia definicija ir gintarui su inkluzu. Nesvarbu, ar viduje būtų augalo nuoplaiša, ar grakščiai ištiestomis kojomis uodas, įkliuvęs prieš daugybę amžių. Tad gintarą galima traktuoti kaip kelių erdvių ar kelių pasaulių jungtį, langą tarp dabarties ir praeities... Konceptualų meną kuriantis Adolfas Šaulys darbe „Priklausymas: savi/pašaliniai“ (auksas, sidabras, gintaras) (Pav.3). Nuo plokštumos besistiebiančios sidabro gijos prilaiko gintaro karoliukus su inkluzais. Greta, it ant auksinio pjedestalo, stovi vientisas gintarinis stulpas – taipogi su inkluzu. Sidabriniai virbeliai sukuria judesio įspūdį. Rodos, nuo menkiausio vėjo šuoro jie kaipmat susiūruos... Kaip ir dera konceptualistui, autorius daug erdvės palieka žiūrovo vaizduotei bei interpretacijoms. Minimaliomis raiškos priemonėmis menininkas perteikia kelionės vyksmą, - ilgoje kelionėje iš praeities į dabartį, iš dabarties į ateitį kinta „priklausomybės“ kategorijos, keičiasi bendrabūvio, bendrųjų vertybių ir net sąvokų prasmė. Kas tie „savi“, o kas „pašaliečiai“? Kada „savas“ tampa „pašaliečiu“? Šiame darbe galima išvelgti Adolfo Šaulio požiūrį į amžinųjų vertybių sistemos pokyčius kelių pasaulių ar amžių sandūroj. Menininkas tiki, jog visuose mumyse giliai glūdi vertybiniai klodai „inkluzai“, tačiau nūdienos realijose, siekdami kad ir trumpalaikės materialinės gerovės, platesnių galimybių, lengvesnio išgyvenimo, dalis visuomenės narių ignoruodami prigimtį išpuiksta Jie buriasi į „savųjų“ grupes ir lanksčiai laviruoja pagal savąją vertybinę skalę.

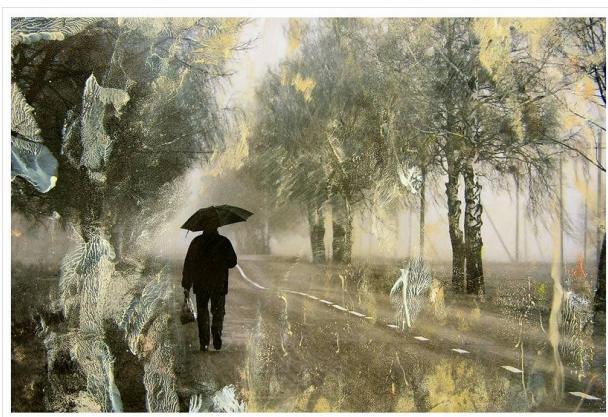
---

<sup>14</sup> A.Gaižutis Kurybinė menininko galia//Įkvėpimo reikšmė kuriant meną. Vilnius 1989. Psl. 110



3 pav. Šaulys A.

Rinkdama informaciją, aptikau keletą jauno fotografo Pauliaus Gvildžio kūrybos darbų: „Išėjimas“, „Augimas“, „Žmogus“ ir „Krentančios rudens savybės“ (Pav. 4 – 7) ir man pasirodė, jog jo darbuose atsispindi visi gyvenimo tarpiniai, kuriuos su nostalgija prisimename, į kuriuos norima sugrįžti ir paskęsti prisiminimų jūroje kuri gali nunešti toli nuo kasdieninių problemų.



4 pav. Gvildžio P. „Išėjimas“



5 pav. Gvildžio P. „Augimas“



6 pav. Gvildžio P. „Žmogus“



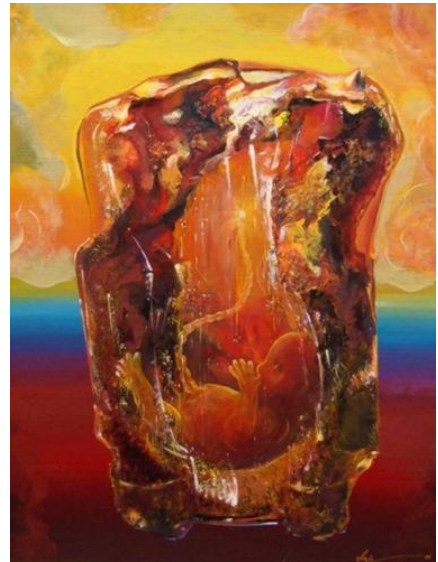
7 pav. Gvildžio P. „Krentančios rudens savybės“

Pagrindinis dabarties – naujausių technologijų ir globalizacijos amžiaus - bruožas toks, kad sunku nustebinti meno vartotojus. Tik menininko pastabus žvilgsnis išvelgia kasdienybėje tokias briaunas, kurios kitiems praslysta tarsi nematomos. Visi mato, bet ne visi pastebi įdomiausiais, išraiškingiausiais gyvenimo akimirkas. Kiekvienas žmogus yra individualus ir turi savitą pasaulėžiūrą. Mes visi jaučiame aplinką ir reaguojame į jos dirgiklius savitai, o kūryba yra glaudžiai susijusi su aplinka nors A. Gaižutis teigia, kad „sunku pasakyti kas konkrečiu atveju duoda impulsą sumanymui, kas aktualizuoja turimą estetinį patyrimą ir talkina produktyviai vaizduotes veiklai. Labai įvairios ir netikėtos psichinės būsenos gaivina ir lydi kūrybą.“<sup>15</sup> “Kada radosi mūsų planetoje MEILĖ? Ir ar MEILĖ mūsų planetos Žemės vaisius? Ar priešistoriniais laikais žmonės mylėjo vienas kitą, ar tik „veisėsi, vedami natūralaus išlikimo instinkto? O gal MEILĖ atkeliavo ir prigijo žemėje iš kažkur svetur, iš kitos mums nežinomos žvaigždės iki šiol mums nesuvokiamos, nežinomos galaktikos? Aš kuriu savo istoriją – pasaką: tapybos darbų ciklą „Gintaro inkluzai“ apie Mėlynojo Gintaro kometa, kosminį kūną, gaivalą, kažkada seniai, labai seniai atklydusį į mūsų planetą Žemę, kurios inkluzai – žmogus ir MEILĖ...” tokių minčių, klausimų, ieškojimų ir atsakymų randame dailininko tapytojo Algimanto Ramanausko kūryboje (Pav. 8 – 11).

<sup>15</sup>A.Gaižutis Kurybinė menininko galia//Įkvėpimo reikšmė kuriant meną. Vilnius 1989. Psl. 110



8 pav. Ramanausko A. „Gyvis iš ciklo "Gintaro inkluzai"” Akrilas, kartonas



9 pav. Ramanausko A.  
„Vaisius” Akrilas, kartonas



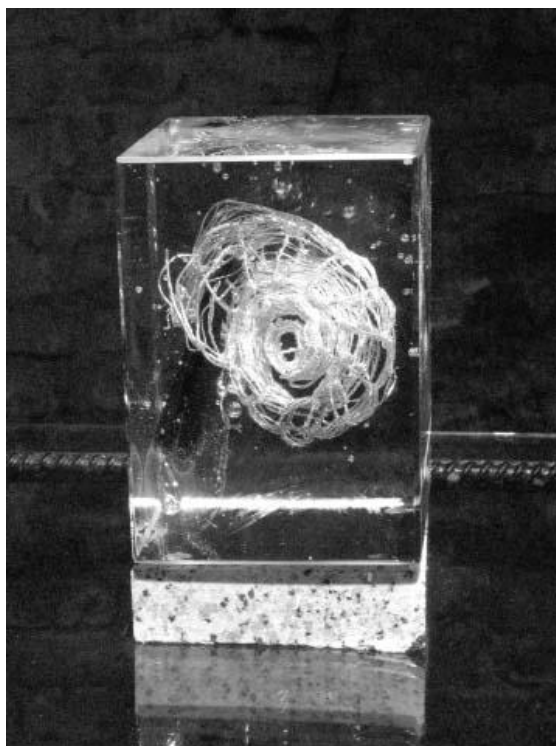
10 pav. Ramanausko A. „Genesis” Akrilas,  
kartonas



11 pav. Ramanausko A. „Mėlynasis gintaras 2”  
Akrilas, drobė

Paslaptis kurią norisi atskleisti, išlukštenti, kaip tuos inkluzus iš gintaro, slypi Eglės Zmitrevičiūtės kompozicijoje „X era“ (Pav. 12).

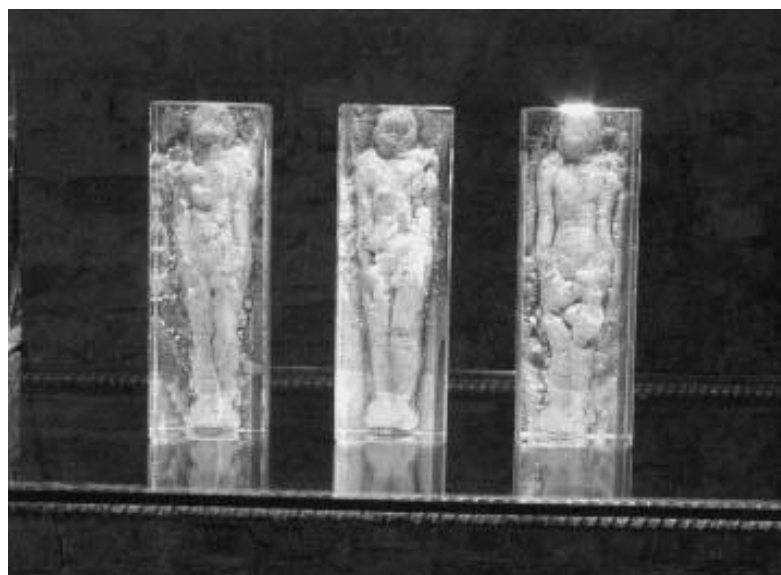




12 pav. Zmitrevičiūtė E.. X ERA.

Žvelgiame tarsi į gyvenimą, esantį šalia mūsų, tačiau nuo mūsų nepriklausantį. Figūrų viduje tarp skaidrių purslų šiek tiek virpančia spalvinta linija lyg siūlais susisukę žaidžia jūrų arkliukai, kriauklės, žuvys, paukščiai, kurie stebėtojui gali sukelti nuostabių prisiminimų apie patirtus išgyvenimus, jausmus... Sandros Atkočiūnaitės „Prisiminimų šuliniai“ dvelkia nostalgija, tarsi prisiminimų akimirkos rūke plaukia veidai, siluetai.

Menininkės Reginos Selickaitės „Kulto objektai“ iš stiklo (Pav.13).



13 pav. Selickaitė R.. „Kulto objektai“.

Tamsiuose rėmuose sustingusios „lėlės“, kurios kelia atsiminimus kam iš vaikystės, kam iš brandos etapo, o kam iš senatvės. Vaikystė yra gražiausias ir dažnai geriausias žmogaus gyvenimo laikotarpis. Ji kupina emocijų, ieškojimu ir atradimu, neužmirštamų minučių ir įspūdžių. Vaikystė prabėga kaip trumpa akimirka, bet palieka ryškų pėdsaką žmogaus gyvenime. Mažylis mokosi žengti pirmuosius žingsnius, tarti pirmuosius žodžius, suprasti aplinkinį pasaulį jame vykstančius reiškinius, save, žmones, bet yra išpraustas svajonės norai į tam tikrus rėmus kuriuos užbrėžia vyresni: tėvai, seneliai mokykla, paauglystėje mada grožio idealai, kurie tam tikrame gyvenimo tarpsnyje patampa svarbiausiais gyvenimo tikslais. A. Gaižučio nuomone „menininkas siekia ne tik individualių, bet ir visuotinių tikslų.“<sup>16</sup>

Daugeliui šiuolaikinių tekstilininkų kūrybos pagrindas yra asmeninės istorijos ir patirtis. Prisiminimai, identitetas, kultūrinės, tradicijos ir konfrontacija, globalizacija ir socialinė marginalizacija ir kitos temos yra svarbios visame šiuolaikiniame mene. Konceptualios idėjos, pagrįstos tekstilės kūrinų kūrimo ir naudojimo procesais susietos su žmogaus gyvenimo atmintimi, su žmonijos istorija. Iš įpratimo tekstilės dirbiniams priskiriama apsaugos ir dekoratyvumo prasmė, daugiausia susijusi pasyvumo kategorijomis – minkštumu, šiluma, slėptuve, prieglobsčiu, raštuotumu, ramentuotumu. Kurdami tekstilininkai savo darbus naudoja naujausias technologijas, tačiau pagrindas yra tradicinės tekstilės technikos, medžiagos, raštai, ornamentai. Tradicinės technologijos yra ne tik priemonė jų meno kūriniai sukurti, bet ir svarbi jų koncepsijų dalis. Darbai siejami su suvokimu, matymu, prisiminimais, patyrimais, tačiau skiriasi traktavimas (Pav.14 – 22).



14 pav.



15 pav.

<sup>16</sup>

A.Gaižutis Kurybinė menininko galia//III Kūrybinių galių raiška mene. Vilnius 1989. Psl. 102

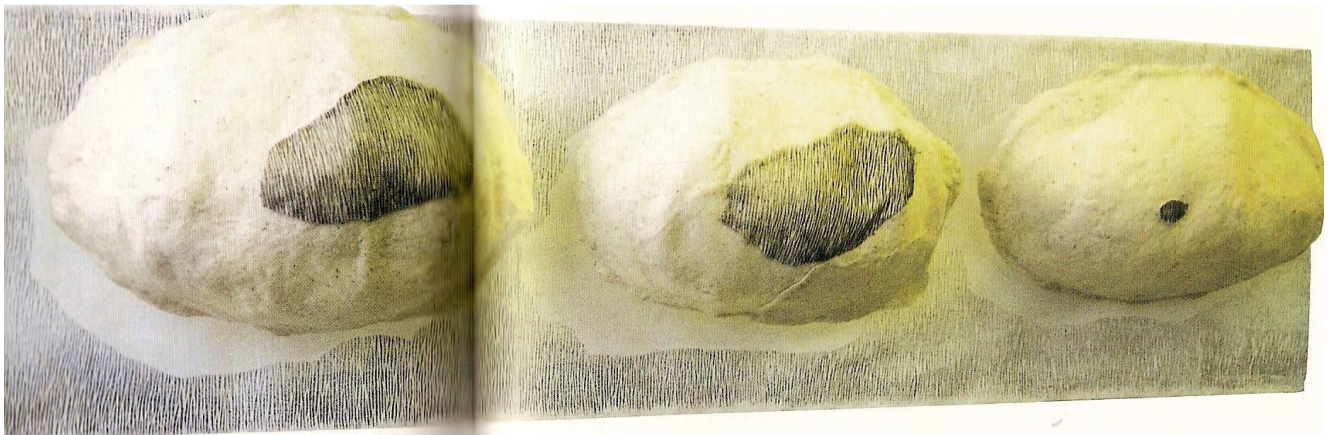




16 pav.



17 pav.



18 pav.

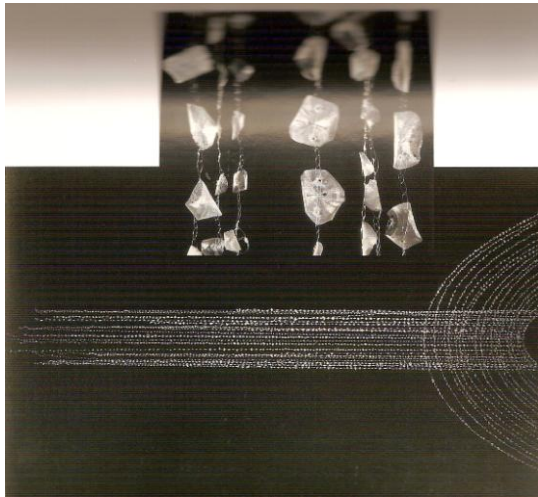


19 pav.



20 pav.



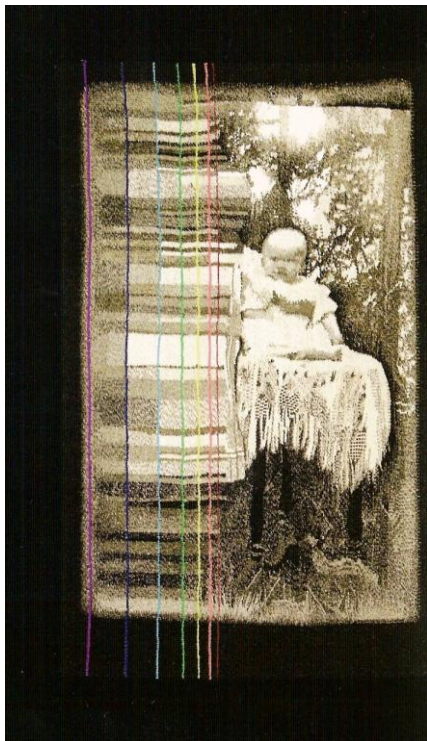


21 pav.

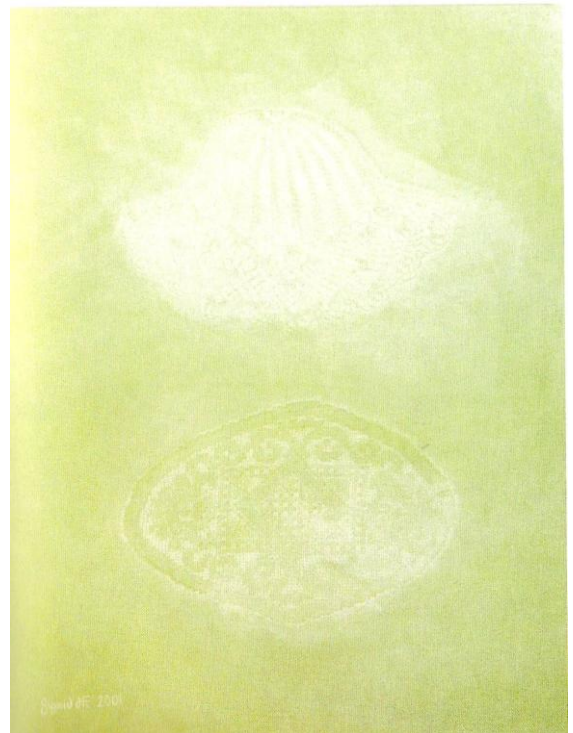


22 pav.

Šviesa, spalva ir tam tikrai erdvei pritaikytas darbas paliečia egzistencijos grožio ir skausmo klausimus ir atskleidžia kai kuriuos gyvenimo prieštaravimus, pasiekia tokį tašką, kai atsiminimai, rodos nustoja būti abstrakti ir tampa gyvenimo dalimi ( Pav.23 – 29)



23 pav.



24 pav.





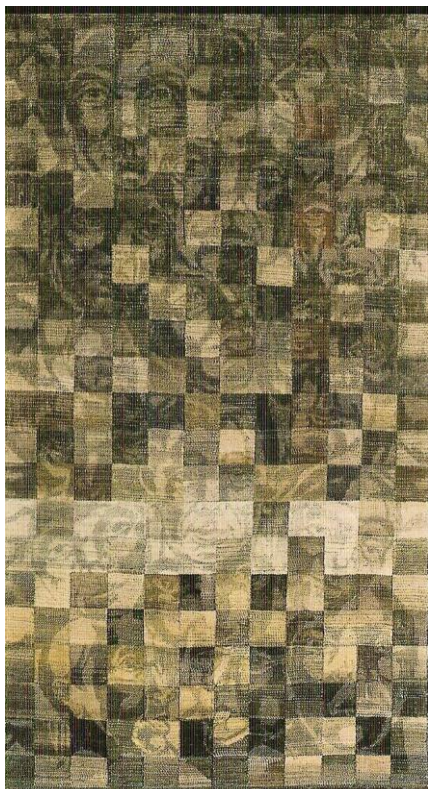
25 pav.



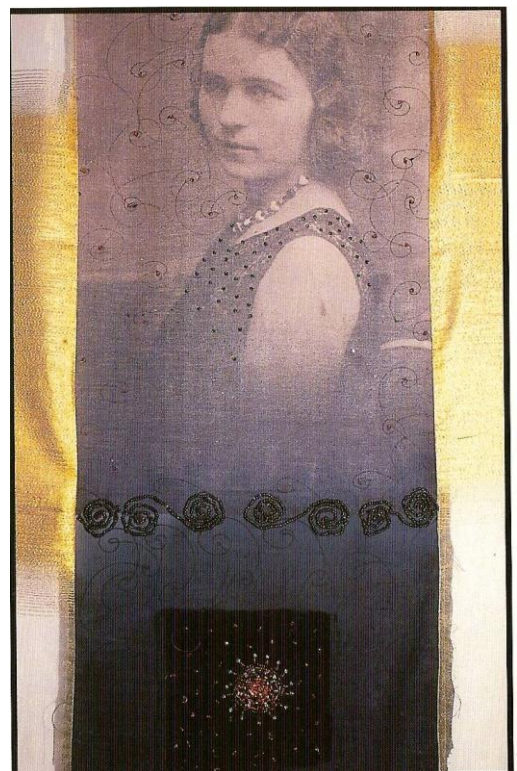
26 pav.



27 pav.



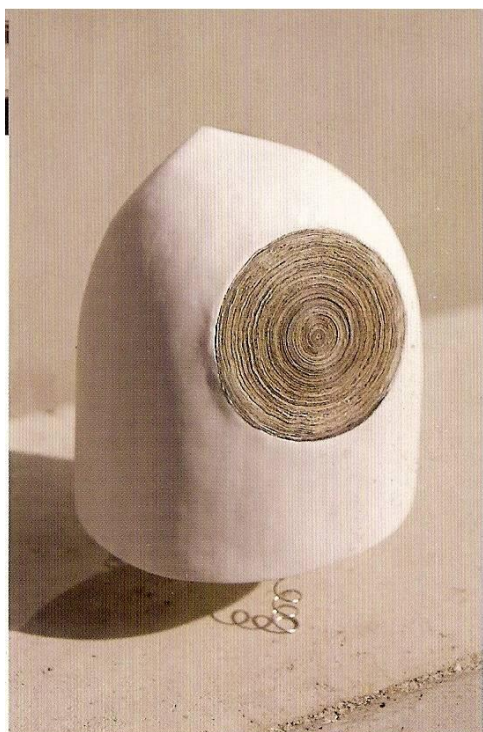
28 pav.



29 pav.



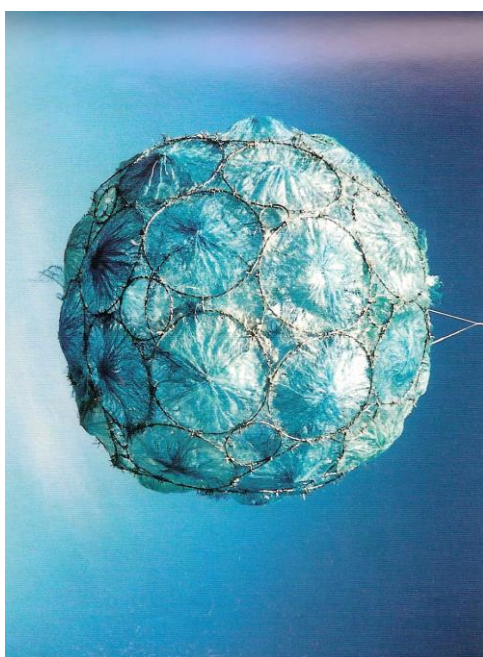
Menininkai nori priversti žiūrovus atkreipti dėmesį į tai, kad jų erdvės suvokimas neatsiejamas nuo jų kultūrinio konteksto. Tekstilės prigimtis yra jutiminė, kurią galime perkelti į erdvę, tada atsiveria gražiausios smulkmenos, audinių spalvos ir faktūros, kūrinio forma, raštai. Šiuolaikinei tekstilei nesvetimos įvairovės prie jos bandoma prislieti netradicines technikas ir medžiagas, gal kiek mažiau kreipiama dėmesio į atlikimo preciziškumą, tačiau kūriniai alsuoja gyvybinga skulptūrine forma, rafinuota plastika ar medžiagiškumo estetika (Pav. – 30 – 33) .



30 pav.



31 pav.



32 pav.



33 pav.

## 4.MAGISTRO DARBO IR KŪRYBINĖS KONCEPCIJOS VIZUALAUS REALIZAVIMO ETAPAI.

### 4.1 Darbo koncepcijos vystymas ir meninės vizualizacijos galimybių numatymas.

Per tą beprotiškai skubantį, lekiantį ir amžinai nespėjantį chaotišką pasaulį apie kurį rašoma ir kalbama įvairiai: daug ką suprastiname; prarandame preciziją, rizikuojame dažniau suklysti; išbarstome dėmesingumą. Pasak norvegų sociologo Thomo Hyllando Erikseno, greitis tampa narkotine medžiaga. Retas kuris nepasako kad pavargau nuo žaibiškos vaizdų ir žodžių pulsacijos televizijoje, radijuje, gatvėse, darbe, ir retas kuris nepagalvoja apie palaimingą poilsį sielai ir kūnui. Fiziškai savo kūną pailsiname miegodami, sėdėdami, o žmogus juk intuityviai siekia ramybės, saugumo, palaimos. Turbūt kiekvienas patyrėme tą jausmą kai prisėdęs atrodo minutei su nuotraukų albumu ar knyga rankose pajauti kaip prisiminimai užlieja tave lyg muzika kuria girdi grojant iš savo prisiminimų.

Magistro darbo idėja gimė, kai paėmiau į rankas knygą, „Kvėdarna“. Tai knyga apie mano gimtą miestelį esantį Tauragės apskrityje, Šilalės rajone. Jame aš gimiau ir užaugau, jame giliai įleidau šaknis, sukūriau savo šeimą, mokau vaikus toje pačioje mokykloje kurioje mokiausi aš pati ir net nemanau, kad kažkur atsirastų vieta kur galėčiau taip gerai jaustis kaip čia savo gimtinėj. Verčiant knygos lapus atradau ir prisiminiau močiutės pasakojimus apie vietas apipintas legendomis ir jos jaunystės prisiminimų, atradau senelio pasakojamas istorijas ir nuotykius patirtus prie seno malūno kurio jau nebėra, kaip ir minimų knygoje žmonių kuriuos vaikystėje pažinojau ir net pasakytus jų žodžius išgirdau, lyg jie būtų ištarti vakar.

Atsiminimai - ką jie man reiškia? Tai sentimentai... Toks sentimentalus žodis, priverčiantis nupūsti dulkes nuo praeities įvykių, seniai matyto žmogaus, kažkada aplankyto miesto ar kadaise sukrėtusio kino filmo... Juk dažnai, susidūrę su keblia gyvenimiška situacija, pagalvojam – o kaip būčiau pasielgusi tada...? Kaip gaila, kad neišsaugojau ar kaip sunku prisiminti gal, kad kokia užuomina būtų ... Atimti iš žmogaus prisiminimus tai palikti nuogą jį prieš ateitį, kuri tau galės pasiūlyti tik tai ką duoda esamasis laikas, o praeities atsiminimų turto nebus, kurį galėtum panaudoti kaip patarimą ar pagalbą, kad nepasiklystum likimo labirinte. Todėl reikia branginti atsiminimus kurie, padaro žmones nemirtingais krašto istorijoje, dainose, pasakojimuose, laiškuose, relikvijose ir artimų žmonių atmintyje.

Kiekvienas darbas nurodo sąryšį su istorija ir aplinka, siekį subalansuoti tekstūrų ir linijų bei formų paprastumą, meilę praeičiai ir dabarčiai, tęstinumo atspindį ir atgimimo jausmą. Atsiminimai virtę inkliuzais darbų pagrindas. Jie kalba apie asmeninius ar bendrus prisiminimus, bet iš skirtingų perspektyvų. Atsiminimai kyla iš vaikystės, iš dabarties - brandos ir iš praeities – senatvės. Savo darbu noriu stebėtoją paskatinti prisiminti savo atsiminimus apie vaikystės nerūpestingumą, grįžti į jaunystės brandų atsiminimų sodą ir prisiminti savo praeities šaknis kurios paleido į pasaulį mus, jaunos ūglius. Daugeliui šiuolaikinių menininkų, tekstilininkų kūrybos pagrindas yra asmeninės

istorijos ir patirtis. Prisiminimai, identitetas, kultūrinės, tradicijos ir konfrontacija, globalizacija ir socialinė marginalizacija ir kitos temos yra svarbios visame šiuolaikiniame mene.

Kurti intriguojantis ir įdomus procesas, nėra lengva sukurti ką nors tokio, ko dar niekas nėra matę. „Kartais menininkai patenka į paradoksalią situaciją. Jis kaip kūrėjas vertina savo kūrybą, pateikia kaip modernią ir naują, o didžiajame mene tai tik atgarsis, nevykęs pakartojimas provincijos lygmeniu (Kinčinaitis V. 2001). Pabandžiau sugretinti skaitmeninę fotografiją su tradicinėmis technikomis tekstilėje. Fotografijas, virtusios inkliuzais šiuolaikinių technologijų pagalba įpyniau į tradicinius mezginius, kurių kilpelėse supasi įstrigę prisiminimai apie mamą, apie jos perduotas mezgimo subtilybes, kurias noriu parodyti savo kūrybiniame darbe. Mezginių trapumas lyg paslapties dvelksmas, lyg šydas į kurį susisupę atsiminimai.

Mezginiai ir mezgimo technologija mena galias tradicijas, savo tampriai išraizgytose kilpelėse saugo savo istorija. Seniausi megzti gaminiai rasti senovės Egipto kapuose. Jie datuojami VI a. pr. m. e. Jiems daugiau kaip trys tūkstančiai metų. Tikriausiai tai ne patys seniausi mezginiai, nes jie atlikti tobula mezgimo technika, pasižymi subtilia raštų ir spalvų kompozicija. Surasti mezginių paveikslai beveik nieko nesiskyrė nuo dabartinių. Mezgimas buvo žinomas ir Antikoje. Nepaprastai suklestėjo helenizmo laikais, kai Aleksandras Didysis ne tik sukūrė valstybę, kuri apjungė tautas nuo Viduržemio jūros iki Indo ir Gango, bet ir skatino kultūros mainus. Iš tų laikų rasti nuostabūs mezginiai. Pirmaisiais eros amžiais datuojami ir metaliniai virbalai, kurių nemaža rasta germanų kapuose palei Reiną. Naują impulsą mezgimui vystyti kraštuose aplink Viduržemio jūrą suteikė arabų užkariavimai VII-XII a. Arabų ir arabizuoti mezginiai, surasti Šiaurės Afrikoje, Pietų Ispanijoje ir kitur pasižymi gražiu ir sudėtingu geometriniu piešiniu, ryškiais raštais. Apie XII a. mezgimas įsitvirtino, suvešėjo kiekvienoje šalyje reikšdamasis vis kitaip, priklausomai nuo papročių ir klimato. Manoma, kad mezgimą vidurio ir šiaurės Europoje platino Kryžiaus karų dalyviai, šio meno išmokę iš savo priešininkų Artimuosiuose Rytuose. Tarp jų buvo anglų karalius Henrikas IV, kuris visur puikavosi savo megztomis kojineėmis. Pradžioje mezgimas buvo vyrų privilegija, už savo monopoliją jie kovojo net specialiais įstatymais. Išliko žinių, kad kiti karaliai neleisdavo nešioti megztų rūbų, už nepaklusimą žmonės būdavo baudžiami arba gaudavo mokėti akcizo mokestį. Iš pradžių mezgimas buvo menas, it tik Viljamui Li 1589 m. išradus mezgimo mašiną, kuri greitai išplito Prancūzijoje, o vėliau ir kitur, tapo amatu. XIX a. mechanizavus mašinos sparčiai pradėjo vystytis ir buvo manyta, kad bus išstumtas rankinis mezgimas, bet taip neatsitiko. Rankų darbas tapo dar labiau vertinamas. Lietuviai, kaip ir kitos tautos nuo seno mėgo grožį: puoštą darbo įrankius, pastatus, indus, audė dailius raštuotus audinius, mezgė, nėrė, siuvinėjo. Noras puoštis ir puošti savo aplinką itin būdinga moteriai, per amžius saugančiai liaudies tradicijas. O vienas iš tradiciškiausių, mėgstamiausių ir populiariausių moters pomėgių yra mezgimas. Tai - poilsis ir mėgstamas darbas laisvalaikio, turintis praktinę ir dvasinę naudą.

Mezgimas yra poezija - taip teigė tautodailininkė Matilda Miglė Naininė savo knygoje „Mezgimo poezija“ (2006). Meninis mezgimas ypatingas tuo, kad jame pagrindinis dėmesys skiriamas mezgimo ornamentikos, silueto, spalvos ir formos meninei visumai. Prancūzų menininkė Tellier – Loumagne F mežginiams kurti motyvų ieško gamtoje (Pav.34- 40).



34 pav.





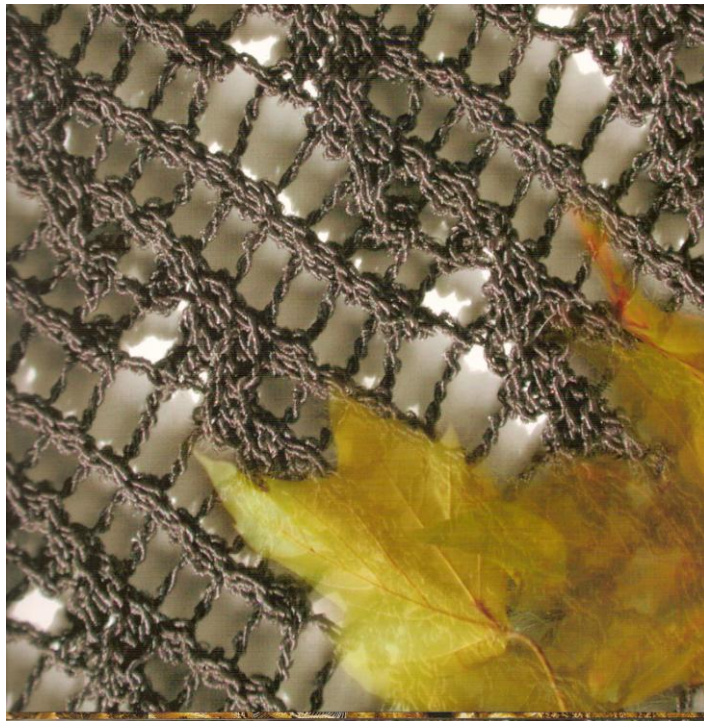
35 pav.



36 pav.

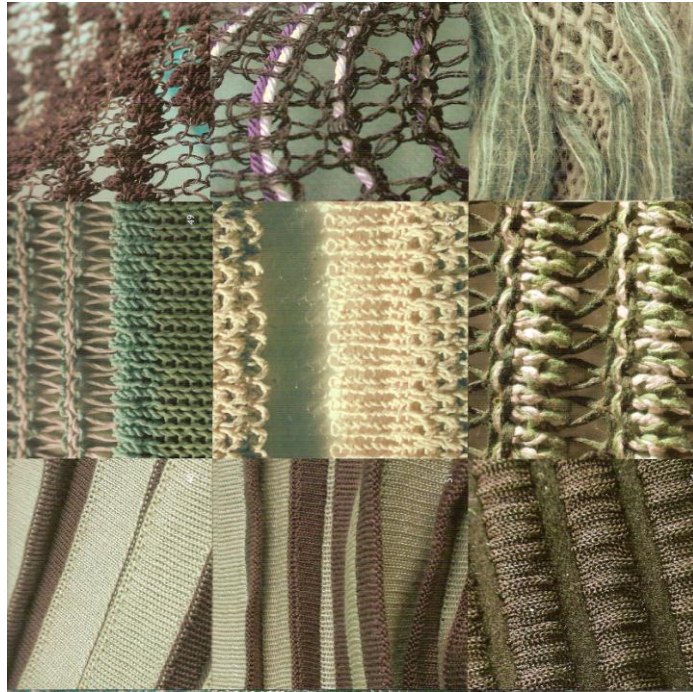


37 pav.

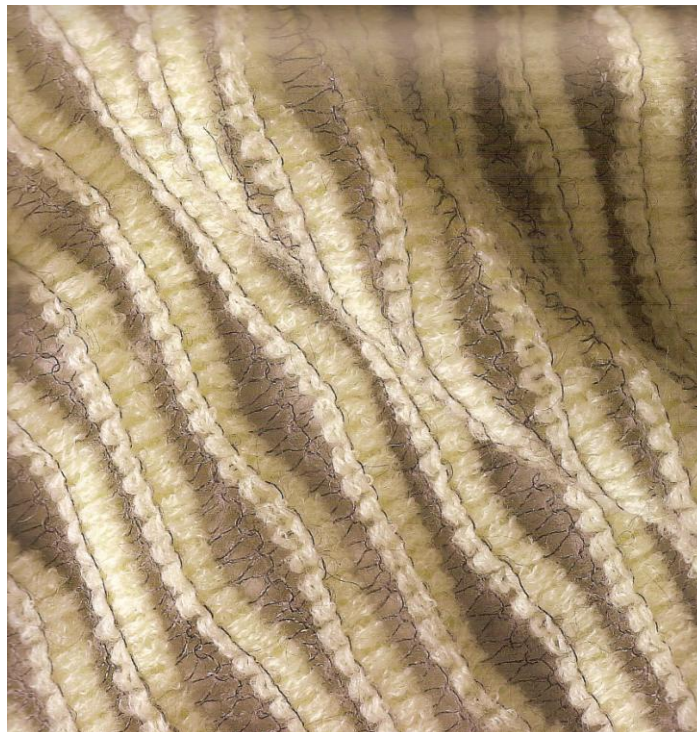


38 pav.





39 pav.



40 pav.

Dekoratyvių mezginių įvairovė ir šiuolaikinių technologijų galimybės pasufleravo man meninę idėją, kuri padėtų įvykdyti kūrybinę magistro darbo dalį iš tekstilės medžiagų ir numatyti ekspozicijos ypatumus. Parinkti temos vizualizacijai tinkamas medžiagas ir technologijas. Kūrybiniame darbe panaudota skaitmeninė technologija ir sublimacijos technika darbo koncepcijos vystymą įvelka į naują medžiaginę būtį.



## 4.2 Projektinė – grafinė, maketinė meninės idėjos raiška.

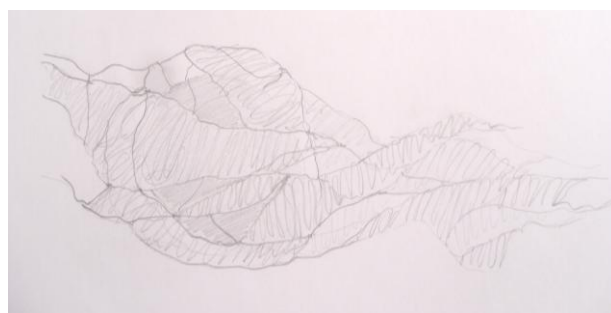
Žmogus visais laikais stengiasi papuošti, pagražinti tuščius, lygius paviršius. Mūsų aplinka be galo įvairi, ją sudaro kintančios, natūralios ir dirbtinės formos – per jas suvokiame erdvę. Erdvė turi tris matmenis: ilgį, plotį, aukštį. Plokštuma turi tik dvi dimensijas: ilgį ir plotį. Visos formos, kurios turi tris dimensijas yra erdvinės. Jei formos paviršius suskaidytas, su iškilimais ir įdubimais tuomet sakome, kad forma yra plastiška. Plastiškų formų pavidalai: apvalūs, plokšti, kampuoti, lamdyti, lygūs, duobėti, iškilūs .... Faktūra – tai įvairių medžiagų paviršiaus ypatybė. Ji naudojama kaip kontrasto priemonė.. Tekstūra – medžiagos sandaros ypatybės. Ją gali papildyti spalva, faktūra, azūras. Spalva tekstilėje meno kūriniam suteikia antrą gyvenimą, šalia kitų išraiškos būdų, be spalvų pasaulis būtų negyvas. Malonų jausmą sukelia sodrios spalvos besikeisdamos su švelnesniais, lengvesniais tonais. Šviesus fonas išryškina, išstumia į priekį tamsias spalvas.

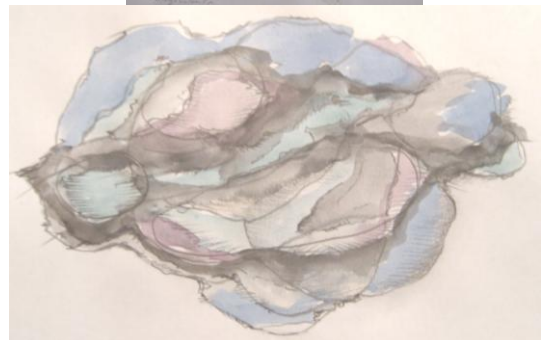
Medžiaga, forma, atlikimo technika, spalva – tai priemonių arsenalas kūrinio paskirčiai ir temai išreikšti. Menas labai keičiasi, netgi tada kai bandoma kažką pamėgdžioti. Kuriant savo kompoziciją, semiamės įkvėpimo iš kitų dailininkų kūrybos. Galima minimaliom priemonėm išreikšti arba perteikti minčių lengvumą ir kūrybos stilių. Kiekvienas dailininkas – tekstilininkas suformuoja naują meninę idėją, kuri skatina vienaip ar kitaip žiūrovą mąstyti. Visi sukurti darbai remiantis konkrečia gyvenimo realybe, patirtimi. Mano kūrybinis darbas turėtų suteikti žiūrovui pakilią nuotaiką, skatinti jį mąstyti. Kūrybiniame procese dalyvauja ne tik dailininkas ir tikrovė, bet ir žiūrovas, kurio sąmonėje pažadinamas ne vien stebėtojo, bet ir aktyvus, kūrybinis suvokimas. Šiuolaikinio intelekto suformuota meninė idėja – trapias mūsų pasaulio būtis.

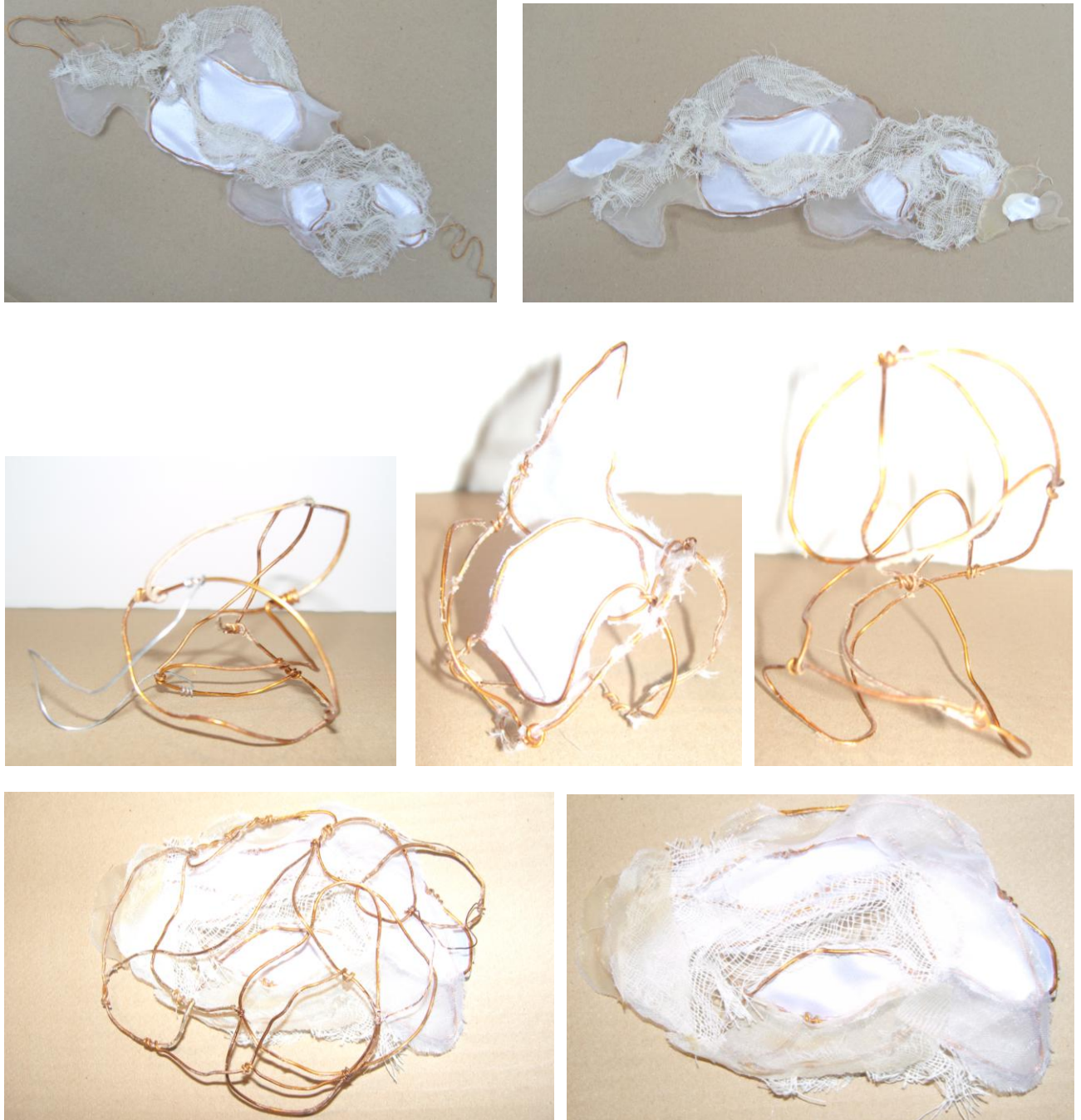
Suradusi tinkamą formų kompoziciją ir nusprendusi kiek darbų sudarys mano kolekciją, pradėjau ieškoti tikrojo darbo dydžio. Kadangi mano darbas asocijuojasi su atsiminimais įvairiuose amžiaus tarpsniuose nusprendžiau, kad jį sudarys trys darbai: vaikystė, branda ir senatvė. Didžiausia ir pagrindinė darbo dalis bus branda, todėl, kad branda tai dabartis kurios dalis esu aš pati ir atsiminimai ryškiausi. Senatvę simbolizuojanti darbo dalį įsivaizdavau ir bandžiau perteikti turtingą ir laukiančią. Juk seni tėvai laukia savo vaikų, anūkų. Vaikystės atsiminimai šviesūs, švelnūs ir trapūs ir atrodo jų tiek nedaug, todėl nusprendžiau kad ir forma bus maža ir lyg kažką primenanti aliuzija. Spalvinį variantą įtakojo geriausiai amžiaus tarpsnius atspindinčios spalvos.

Tam, kad meninis sumanymas taptų realybe, reikia idėją „išnešioti“ ir suprojektuoti piešinyje. Šis žingsnis meninėje eigoje tai kūrybiniai meniniai ieškojimai eskizuose. Bandydama perteikti darbo temą pradėjau piešti eskizus, daryti maketus, mintyse turėdama inkliuzo įvaizdį.(Pav.41). Vaizduodama inkliuzą, norėjau, kad jame atsispindėtų patirti jausmai, išgyvenimai, atsiminimai iš praeities – vaikystės, iš dabarties – brandos ir nostalgikiškų pasakojimų – senatvėje.

Kuriant grafinę kūrinio raišką, daugiausia dėmesio skyriau kompozicijai, spalviniams deriniams, linijų plastiškumui, estetikai. Kompozicija asimetriška, kadangi „asimetrija kompozicijoje labiausiai atitinka, judėjimo, dinamikos struktūrą“ (Visockis A.2002)







41 pav. Grafiniai maketiniai eskizai.

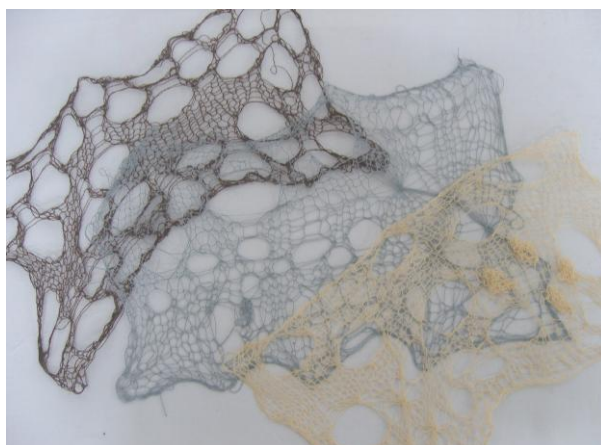
### 4.3 Technologinė meninės idėjos raiška.

„Meno kūriniai, talpinantys savy laikinumo ir amžinybės sąlytį, suteikia prasmę pilkai kasdienybei, tampa atsvara materialiam pradui“ (E. Nalevaika). Tekstilės menas, tai viena iš seniausių kultūrinės veiklos formų, kuri asocijuojasi su moterišku kruopštumu, amato žinojimu, kantrybe, intuicija, išmintimi ir funkcionalumu, bet numetus funkcijos naštą darbų formos ir spalvos įgauna meno kūrinio statusą. Tada tokie meno kūriniai žavi savo estetinėmis vertėmis ir prasmėmis, kurias sugestikuliuoja medžiagų ir technikų ypatumai.



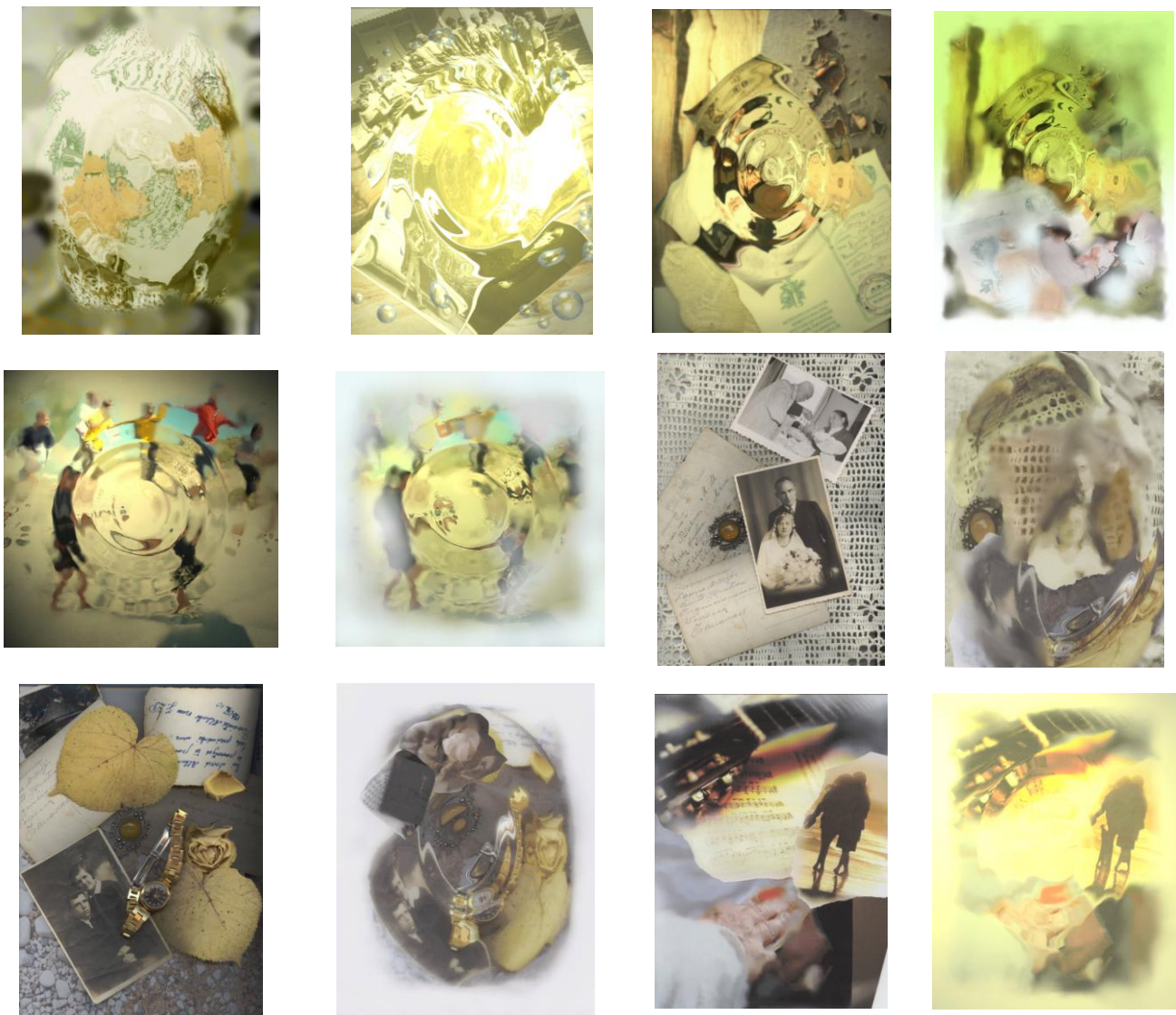
Magistro darbo įgyvendinimui pasirinkau tradicinę – mezgimo technologiją ir vieną iš šiuolaikinių technologijų – sublimaciją.

Mezginiai mano kūrybiniame darbe vaidina svarbų vaidmenį. Jais aš noriu parodyti atsiminimų trapumą ir kartu begalinį užsispyrimą ir kantrybę, sentimentalumą ir jaukumą, kurių teikia atsiminimai. Mezginiuose besimainantys raštai kalba apie atsiminimų gausą, kurią sukaupiame per savo gyvenimą. Mezginių standinimui naudoju purškiamą standiklį „COVELIN“ (pav. 42).



42 pav. Mezginių bandiniai

„Inkliuzai“ meniniam darbui buvo kuriami naudojant skaitmeninę fotografiją (Pav. 43), bei kompiuterines programas ADOBE PHOTOSHOP ELEMENTS 2.0, XnVIEW, ULEAD PHOTO EXPRESS ir PICASA 2 skirtas nuotraukų apdirbimui ir meniniam apipavidalinimui bei sublimacijos technologija. Siekdama sukurti įtaigesnį inkliuzų išpūdį, panaudojau blizgų sintetinį audinį – satinetą.



43 pav. „Inkliuzų“ komponavimo elementai.

Sublimacija, tai užrašų ir spalvotų vaizdų perkėlimas ant sintetinio audinio. Skaitmeninė sublimacinė spauda - tai netiesioginis dažo užnešimas ant marginamo paviršiaus. Pradžioje, specialiais sublimaciniais dažais spaudžiama ant popieriaus, o tada tam tikros temperatūros ir slėgio veikiamą spauda užnešama ant austos, nertos, megztos ar klijuotos sintetinės arba pusiau sintetinės medžiagos. Šis spaudos (Pav. 44) būdas ypatingas tuo, kad lyginant su tiesiogine skaitmenine solventine spauda, gaunama aukštesnės kokybės, geresnės raiškos ir spalvingumo spauda. Tai ekologiška spauda, nes jos gamybai naudojami sublimacinei spaudai skirti vandeniniai dažai.





44 pav. sublimacinė spauda ant audinio.

#### **4.4 Medžiaginės kūrybinės darbo dalies įvykdymas iš tekstilės medžiagų, ekspozicijos parengimas.**

Šiuolaikiniam menininkui svarbu išreikšti save vertinant patį procesą, įvairias medžiagas bei išraiškas, kurios buvo naudotos, jas paverčiant meno kūrinium.

Tekstilės darbo „Atsiminimų inkluzai“ trijų trimačių objektų kolekciją. Ją sudaro trys dalys. Jos simbolizuoja žmogaus amžiaus tarpsnius: vaikystė, branda, senatvė. Pirmosios aukštis - 150 mm, plotis – 0,55cm., antrosios- ilgis 3 m., plotis 1.20 cm., trečiosios – 1.55 cm., plotis – 0,65 cm. Tokių išmatavimų darbams reikalinga erdvė eksponavimui.



45 pav. Tekstilės darbo „Atsiminimų inkluzai“ trijų trimačių kompozicijų kolekciją



## IŠVADOS

1. Išanalizuoti įvairūs šaltiniai pasirinkta darbo tema „Atsiminimo inkluzai“, atskleidė, kad gintaro inkluzai – paleontologinių tyrimų objektas – yra šiandien itin reikšmingi ne tiek dėl ypatingo liekanų užsikonservavimo būdo, kiek dėl to, kad jos nepaprastai gerai išlikusios. Gintaro inkluzais domimasi, nes augalijos ir gyvūnijos liekanos yra geriausi tolimos geologinės ir biologinės žemės istorijos liudytojai.
2. Magistro darbe surinkta ir susisteminta informacija leidžia susidaryti apibendrintą nuomonę apie atsiminimų inkluzijos reiškinį. Mūsų atmintis yra savita informacijos laikmenos forma, kurioje svarbiausi gyvenime patirti įvykiai, išgyvenimai „įklimpsta“ tarsi inkluzai į gintarą.
3. Apžvelgta įvairių menininkų, tekstilininkų kūryba, leidžia teigti, kad atsiminimai daugeliui menininkų yra kūrybos šaltinis, bet rečiau pasitaiko kaip kūrybos objektas.
4. Magistro darbo kūrybinėje dalyje atsiminimai interpretuojami pasitelkiant metaforišką atsiminimų, kaip žmogaus minčių inkluzų, paralelę. Jų vizualizacijai pasirinkta sublimacijos, azūrinio mezgimo technologijų sintezė bei trimatis formos sprendimas, manau, suteikė galimybių originaliai perteikti pasirinktą temą.
5. Šiuolaikinių tekstilės meno tendencijų analizavimas magistro studijų metu, gilesnis tekstilės ir kitų medžiagų bei technologijų pažinimas, raiškos galimybių tyrimas suteikė galimybę pademonstruoti savo sukurtus kūrybinius darbus parodose (2,3priedas).
6. Kūrybinės magistro dalies tekstilės objektai - konceptualūs, skirti parodinėms erdvėms, tačiau galėtų tapti ir dekoratyviniais interjero akcentais.

## LITERATŪRA

1. Gaižutis A. (1986). Kūrybinė menininko galia. Vilnius.
2. Katalynas A. (1983). Etninė kultūra II menas ir pažinimas. Vilnius.
3. Benech Hellmut (2001). Psichologijos atlasas. Vilnius.
4. Futs M., Trinkas J. (1995). Filosofija. Vilnius.
5. Andrijauskas A. (1999). Mūsų laiku tema ir kitos esė. Vilnius.
6. Andrijauskas A. (1990). Meno Filosofija. Vilnius.
7. Gaižutis A. (1988). Vaikystė ir grožis. Kaunas.
8. Garbačiauskas R., Tamošiūnas (2006). Metodiniai patarimai rengiantiems dailės magistratūros baigiamuosius darbus. VšĮ Šiaulių universiteto leidykla.
9. Vitkienė V., Gelūnienė V. (2005). Kauno meno bienalė TEXTILE 05. Kaunas.
10. Gylienė A., Surblienė (2003). Geroji ir išsvirkščioji pusės. Kaunas.
11. Gylienė A., Surblienė (2001). Minkštas pasaulis. Kaunas.
12. Tellier – Loumagne F. (2005). The art of knitting. Thames&Hudson
13. Nainienė M. M. (2006). Mezgimo poezija. Vilnius.
14. Gaižutis A. (1998). Menų giminystė. Kaunas.
15. Tarptautinių žodžių žodynas (2003) / Sudarytojai: Aldona Bendoriennė, Virginija Bogušienė, Emilija Dagtė ir kt. „Alma litera“

Internetinės prieigos:

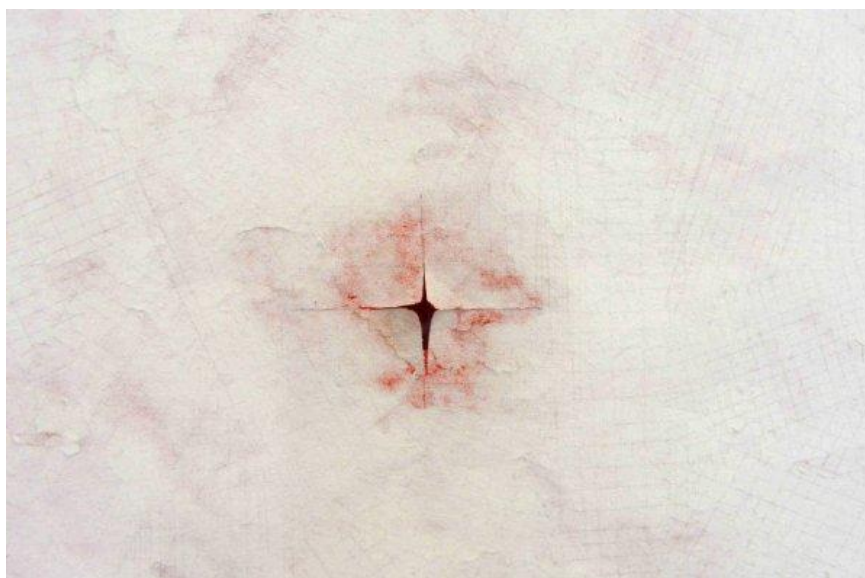
[http://www.ldm.lt/Parodos/Inkliuzu\\_paroda.htm](http://www.ldm.lt/Parodos/Inkliuzu_paroda.htm)

[http://www.pgm.lt/Gintaras/gint\\_gydomoji\\_galia.htm#GINTARO%20GYDOMOJI%20GALIA](http://www.pgm.lt/Gintaras/gint_gydomoji_galia.htm#GINTARO%20GYDOMOJI%20GALIA)

[http://daugenis.mch.mii.lt/mpkelias/MUZIEJAI/palanmuzhttp://www.gevorgas.lt/catalogue\\_a.php](http://daugenis.mch.mii.lt/mpkelias/MUZIEJAI/palanmuzhttp://www.gevorgas.lt/catalogue_a.php)



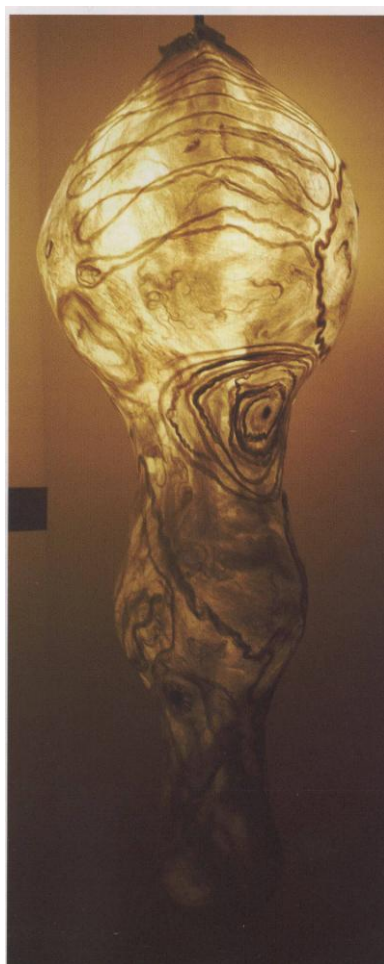
46 pav. Yochimoto N. „Istorija už drabužių“



47 pav. Hardesty P. „Šventoji širdis“



48 pav. Naparskienė D., „Naktigonė“



49 pav. Šinkovskaja K., „Kokonas“

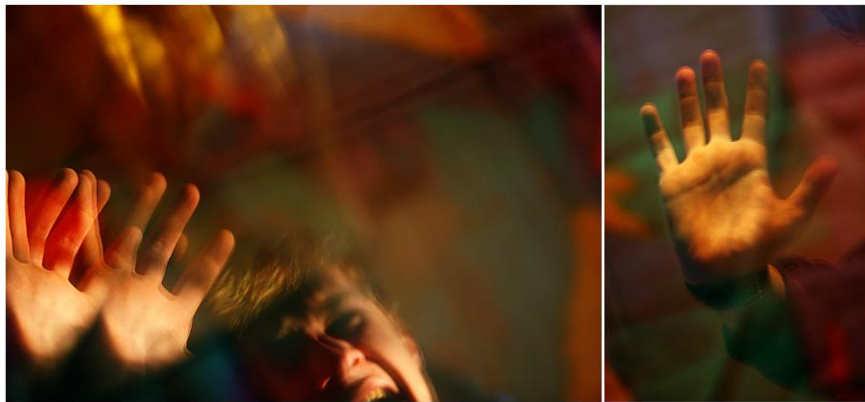




50 pav. Bosas A. Varveklių inklūzai į skulptūrą „Šiltnamis“



51 pav. Kreivytė-Naruševičienė O. "Amžių paslaptis".



52 pav. Gvildžio P. „Gana“



53 pav. Gvildžio P. „Prieglobstis“



LITENOS RAJ. TAURAGŲ,  
EUGENIJOS ŠIMKŪNAITĖS  
PAGRINDINĖ MOKYKLA

# PADEKA

*Gerb. Daivai Urniežienei*

*už dalyvavimą parodoje „Į gamtą kitu  
žvilgsniu“ Tauragų Eugenijos Šimkūnaitės  
pagrindinėje mokykloje, skirtoje jubiliejinei  
mokyklos vardo dienai paminėti.*



MOKYKLOS DIREKTORIUS:

Eugenija Kamarauskiene





Utenos dailės mokyklos

# Padėka

Daivai Urnižienei

Už surengtą tekstilės darbų parodą  
„Į gamtą kitu žvilgsniu“

Paroda vyko 2008 03 27 -2008 04 15

Utenos dailės mokyklos direktorius



J. Pleckevičius